

Jugoslovan

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60.
Podružnica v Celju,
Slomškov trg šte. 4.

Leto I.

Moskva, 17. oktobra. n. V zvezi z nedavnimi odredbami o ukinitvi pomoči nezaposlenim delavcem v Rusiji je odredil komisar za delo Tihon, da se vsi nezaposleni registrirajo in prisil. potem odpravijo v one kraje, kjer je dela dovolj.

Mirne živce

V svojem silno prevdarnem ekspezeju je podal zunanji minister dr. Beneš podrobno sliko o sedanjem evropskem političnem položaju. Ni rožnat ta položaj in na vseh koncih in krajih je polno nevarnosti, da bo kršen evropski mir. Vseeno pa je prepričan dr. Beneš, da bodo premagane vse nevarnosti in da bo ohranjen evropski mir, toda državni in politični morajo ohraniti mirno kri in mirne živce.

K temu apelu bi dostavili mi, da ne samo državni in politični, temveč vsi, ki hočejo, da se njih narod mirno razvija in da ne presekajo njegovega razvoja viharji vojni dogodki, morajo ohraniti mirno kri. Prav posebej pa moramo imeti mirne živce mi Jugoslovani. Od mnogih strani doživljamo skoraj dan na dan same provokacije in tudi silno težko, toda proti lastnim interesom bi se pregrešili, če bi pozabili, da je višek naše nacionalne dolžnosti vedno v tem, da ohranimo mirne živce. Nobena stvar, nobena tuja sila nas ne sme premotiti s poti, ki smo si jo določili mi. Naš nepremakljiv cilj pa je utrditev naše svobode, okrepitev našega gospodarstva, razvoj naše kulture, skratka naš nacionalni napredek na vsej črti.

Kdor ima mirne živce, ta napreduje in zmaga in zato napredujejo vsi mladi in zdravi narodi. V vrsto teh spada tudi naš jugoslovanski narod. Stoletja dolgo je v časih robstva zbiral svoje sile in ko je prišel veliki dan svobode je s poletom, ki je zadivil svet, vrgel raz sebe vse spono in si zgradil svojo mlado in divno svobodo. Prišla se je doba njegovega vstajenja in danes šele komaj preživljamo prve dneve te dobe in zato jo moramo tem bolj čuvati in tem bolj paziti, da nas nobena stvar, nobena sila ne oslepari za njo. Mirne živce zato!

A tudi zato, ker ima vsak, kdor ljubi svoj narod in veruje vanj, mirne živce. Ljubzen do naroda je ona čudodelna sila, ki dviga vsa srca, ki daje ljudem moč, da prenašajo največje trpljenje in da nikdar ne omagajo v volji. Propaganda te velike nacionalne ljubezni je dolžnost vseh, ki izpovedujejo jugoslovansko misel, ker je v tem vsa njena vsebina. Prava ljubezen do naroda vključuje tudi neomajno vero v pravico naroda in zato ne izgubi patriot nikdar živcev. Vera v pravico pa je ena prvih osnov jugoslovanske misli, ki nikdar ne dopusti, da bi se delala krivica jugoslovanskemu narodu, a ki tudi noče, da bi jugoslovanski narod delal krivice drugim.

To je ona velika npravnostna sila, ki je v jugoslovanski misli in vsled česar mora biti v vsakem Jugoslovancu tako visoko moralno prepričanje, da ni prostora za kolebanje, da ohrani mirne živce v vsakem trenutku in v vsaki nevarnosti.

Naš cilj je napredek naroda in temu cilju moramo posvetiti vse svoje sile in brez ozira na levo in desno delati, da smo vsak dan bližje cilju. Kakor nekdanji Judi, tako gradimo svoj tempel in brez ozira na to, kaj pravijo k temu drugi. Če bi pa kdo hotel nasilno motiti nas pri gradnji, potem vemo, da smo močni dovolj, da take motnje odbijemo in zato smo mirni in hladni zidari.

Pa ne samo v tem pogledu, v vsakem je treba ohraniti mirne živce. A danes nekateri na to pozabljajo in tako vidimo, da vsak hip preleti našo politično javnost kakšna vest, ki jo vznemirja in ki povzroča vsakovrstne komentarje. Nekateri razburjajo te vesti celo tako zelo, da jih čisto prevzamejo. Tudi ta politična javnost naj že enkrat ohrani mirne živce. Kajti vse te vesti, ki jih tako zelo razburjajo in ki v glavnem niso nič drugega, ko več ali manj važna osebna vprašanja, ne morejo v nobenem oziru odločilno uplivati. Vse te vesti so le stranskega pomena in dostikrat celo daleč stran od cilja, ki ga je postavil naš narodni ideal. Zato ne se zavajati od želji in špekulacij, temveč ohraniti mirne živce, da nihče ne izgubi izpred oči cilja, h kateremu moramo iti vsi!

Mirne živce! To je geslo jugoslovanskega patriotizma, ker je dobro delo mogoče le, kadar ni razburjanja. Kdor v resnici ljubi svoj narod, ta ga ljubi iz svoje notranjosti, iz najlepših misli in čustev, ki jih zmoreda njegov um in srce. Ta ne potrebuje vzpodbud od zunaj, ker tudi brez njih bo vedno poznal svojo narodno dolžnost in jo vršil. Brez ozira na zunanje povode bo čakal, da pride pravi trenutek, kadar pa pride, bo udaril z elementarno silo, ki je ne zmaga nihče.

Kopičiti in kopičiti treba narodne sile, ne jih pa razmetavati v razburjenju. Zato: mirne živce.

Kampanja proti slovanski duhovščini v Italiji

Fašisti zahtevajo nadomestitev domače duhovščine v Julijski Krajini z italijansko — Položaj goriškega »Novega lista«

Trst, 17. oktobra. n. Povodom atentata na fašistovskega učitelja Sottosantija so, kakor znano, fašisti v Gorici razdeljali prostore »Novega lista« in nato je ves tisk odločno zahteval, da oblasti zabranijo nadaljnje izhajanje tega slovenskega tednika, ki so ga dovolili pod gotovimi pogoji. Svoje zahteve so fašistovski listi podpirali s tem, da se dr. Besednjak, glavni in odgovorni urednik tega lista že 2 meseca mudi v Zenevi in da se ne namerava vrniti v Italijo. Razen tega je pokrajinski tajnik fašistovske stranke v Gorici prijavil državnemu tožilu urednike in sodrujke tega lista, češ da niso profesionalni novinarji ter da niso vpisani v organizaciji fašistovskega novinarskega sindikata. Zahteval je, naj se uvede proti njim sodnijsko postopanje. Fašistovski tisk je naglašal, da novi list nastopa proti interesom Italije in fašistovskega režima. Tako so bili listi že vsi prepričani, da ta poslednji slovenski list ne bo več zagledal luči sveta.

Rimska »Tribuna« in »Giornale d'Italia«, ki sta v ozkih stikih s fašistovskim režimom in rimsko vlado, sta presojala zadevo z vse drugačnega stališča ter naglašala, da izhajanje »Novega lista« dokazuje, da slovenska manjšina v Italiji ni preganjana, ker jim režim celo dovoljuje izdajati časnik v svojem lastnem jeziku. Vse kaže, da fašistovskemu režimu ne konvenira ukiniti tega lista, in zaradi tega je že pretekli teden izšel.

Kljub temu, da je s početka fašistovski tisk trdil, da izdajatelj »Novega lista« ni v Italiji in da njegovi uredniki in sodrujki brez pravice opravljajo novinarsko službo, pa da bi moral biti list zaradi tega ustavljen, je »Popolo di Trieste« vključ temu sporočil, da je list izšel, to pa le spriču zaščite s strani vernostnih organov, ker bi to sicer brez dvoma preprečilo ogorčeno goriško meščanstvo.

Kakor je znano, je list začel izhajati po zaključitvi italijansko-vatikanskega sporazuma. List je katoliškega značaja, vendar pa mu je dovoljeno, da izhaja le pod pogojem, da informira ljudstvo o vsem kar se nanaša na Italijo in njen notranji ustroj. Prepovedano pa mu je vmešavati se v politiko. Ravnatelj tega lista dr. Besednjak se je sedaj nenadoma vrnil iz Zeneve in danes izdal novo številko, v kateri je objavil članek, trdeč, da so netočne vesti,

da se on ni nameraval vrniti iz Zeneve, pa da bi moral zaradi tega »Novi list« ustaviti. Dr. Besednjak v zvezi s tem izjavlja, da je bil v inozemstvu z dovoljenjem italijanske vlade in da je sedaj ponovno prevzel redakcijske posle, pravni položaj uredniškega osebja pa bodo kompetentne oblasti uredile.

Glede atentata v Vrhpolju popolnoma odobrava izjavo, ki je bila v listu že objavljena in v kateri je rečeno, da je treba odločno odbijati in obsojati vsako nasilno metodo v politični borbi. Krivci strašnega atentata v Vrhpolju niso izvršili samo zločina proti človeku, nego so se tudi težko zagrešili proti narodni manjšini, ker so mislili, da bodo na ta način ljudstvo rešili, v resnici pa ga s takšnimi dejanji vodijo le v neizbežno propast.

Toda ta izjava dr. Besednjaka fašistov ni zadovoljila. Fašistovski tisk še nadalje vodi silno kampanjo proti slovenskemu svečenstvu. Toda ne le fašistovski tisk, marveč tudi drugi politični krogi ostro nastopajo proti slovenskim duhovnikom. Fašistovski poslanec in predsednik društva vojnih dobrovoljcev Coselschi je vložil pri notranjem ministrstvu interpelacijo, katere tekst objavlja današnji »Piccolo«. V tej interpelaciji vprašuje Coselschi, kakšne mere namerava podzeti vlada, da prepreči neprestano in uporno protiitalijansko propagando, katero izvajajo slovanski duhovniki v Julijski Benečiji in ki je privedla do strašnega in krutega atentata na plemenitega prosvetnega delavca, učitelja Sottosantija. Italijanska vlada je v duhu lateranskega pakta cerkvene oblasti opozorila na potrebo, da svečeniki z verno skušajo koristiti državi ter pomiriti prebivalstvo v Julijski Benečiji. Zaradi tega pravi Coselschi — se morajo energično odstraniti nedopustne zlorabe slovanskega duhovništva in odstraniti slovanski propagatorji ter nadomestiti s pobožnimi italijanskimi duhovniki. Ta mera je potrebna, kakor trdi Coselschi, tem bolj, ker so svečeniki Italije, ki so prešli v nove pokrajine, do sedaj vedno z delom dokazali, da vršijo svojo službo korektno in v splošno zadovoljstvo, ter da so si pridobili simpatije neitalijanskega prebivalstva, ki je po njihovi zaslugi pomirilo svojo vest in našlo mir v svojih domovih.

Francija in Mala antanta najtrdnjejši steber miru

Fašizem in manifestacije francosko-jugoslovanskega prijateljstva
Francija ne more v nobenem slučaju spremeniti svojega razmerja do Male antante

Bruselj, 17. oktobra. AA. Povodom obiška, ki ga je napravil francoski trgovski minister Fladin v Beogradu, naglašala pariški dopisnik bruseljskega lista »Soir« topli sprejem, katerega je bil Fladin deležen s strani jugoslovanskih uradnih in gospodarskih krogov. Dopisnik pravi, da italijanski fašizem gleda z nezaupanjem na vse manifestacije jugoslovansko-francoskega prijateljstva. Govoreč o vzrokih nevarnosti, ki pretijo radi nesoglasij med evropskimi narodi, se dopisnik »Soir« dotika tudi odnošajev med Francijo in Italijo, glede katerih pravi, da bi se lahko izravnali, če ne bi obstajala takšna italijanska koncepcija o teh problemih. Do-

pisnik pravi, da Francija v nobenem slučaju ne more spremeniti svojega prijateljstva napram Mali antanti. To prijateljstvo ni naperjeno proti nikomur in je največji steber miru v srednji in vzhodni Evropi. To prijateljstvo ne predstavlja nobene ovire za iskren sporazum med Italijo in Francijo, ki bi se razširil tudi na Jugoslavijo, s čimer bi se končno konsolidiral mir na Sredozemskem morju in na Balkanu. Italija noče sprejeti te velike ideje, francoska politika pa mora zahtevati in utrditi mir na Balkanu potom balkanske unije, o čemur se je razpravljalo na konferenci v Atenah.

»Osservatore Romano« o balkanski zvezi

Nejevolja med italijanskim tiskom radi simpatičnega članka vaticanskega lista

Rim, 17. oktobra. AA. Milanski »Corriere dela Sera« z dne 16. t. m. kaže veliko nezadovoljstvo nad člankom vaticanskega lista »Osservatore Romano« o balkanski zvezi. V tem članku vaticanski list jako pristrano pozdravlja ustanovitev balkanske zveze, podčrtuje pomen dejstva, da so se v Atenah sešli na skupnem sestanku delegati vseh balkanskih držav. »Corriere de-

la Sera« zelo ostro poudarja, da je prišlo do tega sestanka na inicijativo Francije z namenom, da se na Balkanu konsolidira premor Francije in Jugoslavije. »Corriere« obžaluje, da je »Osservatore Romano« priobčil ta članek, čigar tendenca Italiji ne more biti simpatična, zlasti ne v sedanjem trenutku iz raznih razlogov oportunitete in čustev.

Strašen terorističen atentat na Poljskem

Neki socialista udere v pisarno za socialno zavarovanje in ubije tri osebe — Atentat je v zvezi s sedanjo volilno borbo?

Varšava, 17. oktobra. AA. Včeraj okoli poldneva je bila pisarna za socialno zavarovanje v Čenstohovi prizorišče krvavega zločina. Smrt so našle tri osebe, med njimi inspektor in komisar zavarovalnega urada. Izvršilec tega dela je član opozicijske poljske socialistične stranke in se imenuje Kostrzowski. Vdrl je v kabinet inspektorja baš v trenutku, ko je bila tam seja, na kateri so konferirale poznejše žrtve atentata. Potem ko je izvršil svoj zločin, je z zadnjim strelom iz revolverja poskusil samomor. Razen treh smrtnih žrtev sta bili še dve osebi hudo ranjeni. Med žrtvami je zdravnik in šef odseka za zavarovanje v primeru bolezni.

Celokupni popoldanski tisk komentira ta dogodek. Listi pišejo, da je zločin delo ne-

odgovorne osebe, vendar je v zvezi s volilno kampanjo, ki se baš zdaj vodi na Poljskem.

Naš konzul v Port Saidu

Beograd, 17. oktobra. AA. Kraljevska vlada je imenovala za svojega častnega konzularnega agenta v Port Saidu Djordja Vojvodića. Egiptska vlada je izdala g. Vojvodiću eksekvatur in častna konzularna agencija je že začela delovati.

Proti sovjetskemu dumpingu

Pariz, 17. oktobra. n. »Matin« proča, da je bilo ustavljenih na francoski meji več vagonov ruskega lana, kateremu ni bil dovoljen uvoz na podlagi odredbe o pobijanju dumpinga. Francoskim industrijalcem še ni uspelo, da izposlujejo uvoz tega lanu.

Naš poslanik v Ankari

Ankara, 17. oktobra. AA. Novo imenovana poslanika kraljevine Romunije in Jugoslavije Karp in Nešić sta včeraj predložila svoja akreditivna pisma.

Premestitve

Beograd, 17. oktobra. L. Z. odredbo prosvetnega ministrstva in v soglasju z ministrskim predsednikom so bili po službeni potrebi premesteni: suplent gimnazije v Bihaču I/9 Milan Cigler na gimnazijo v Kranju, profesor gimnazije v Murski Soboti I/7 Alojzij Pavlič v gimnazijo na Celju, suplent na gimnaziji v Vinokovih I/9 Filip Perić na II. gimnazijo v Ljubljani.

Brzjavka ministra Flandina

Beograd, 17. oktobra. AA. Minister za trgovino in industrijo g. Demetrović je sprejel od francoskega trgovinskega ministra Flandina sledečo brzjavko:

Tužni Severin, 17. oktobra. Zapuščajoč Jugoslavijo mi je posebno na srcu, da vam, moj dragi kolega, izjavim, kako prijetno sem bil ganjen nad prisrčnim sprejemom v Beogradu. Prosim vas, da izrazite mojo iskreno hvaležnost jugoslovanski vladi, posebno zunanjemu ministru Voji Marinkoviću. Izražam najlepše želje v sijajno bodočnost Vaše države, katero veže s Francijo najpristržnejše prijateljstvo.

Velika špijonažna afeta v Romuniji

Sestdeset oseb aretiranih — Špijonaža se je vršila v korist Rusije

Bukarešta, 17. oktobra. AA. Po dolgih preiskavah so romunski organi javne varnosti odkrili veliko špijonažno afero ter ugotovili identiteto raznih oseb ter jih aretirali v Bukarešti in v drugih mestih Rumunije. V zvezi s to afero je bilo aretiranih okoli 60 oseb. Po poročilu ministrstva za notranje zadeve so bile vesti o odkritju špijonažne afele potrjene, kakor tudi to, da je bilo več oseb aretiranih ter da imajo oblasti v rokah mnogo kompromitirajočega materiala. Preiskava se vodi dalje. Listi smatrajo, da je v ozadju špijonažne afele Sovjetska Rusija, v katere koristi da se je špijonaža vršila. Med aretiranim je več politikov in novinarjev. Sovjetski agenti, ki so organizirali špijonažo, so v zadnjem hipu pobegnili.

Papeževo dovoljenje

Rim, 17. oktobra. AA. Italijanski listi poročajo, da je papež predvčeršnjim dal dovoljenje za poroko bolgarskega kralja Borisa z italijansko princeso Giovanno. Tudi je dovolil, da se poroka vrši v baziliki sv. Frančiška v Assisiu.

Poroka bolgarskega kralja

Rim, 17. oktobra. n. S službenega mesta se doznava, da se bo kraljevska poroka vršila v Assisiu, kamor odpotuje italijanski suveren s spremstvom 24. ob zori, bolgarski kralj s svojim spremstvom pa istega dne zvečer. Vse kaže, da poročni obredov ne bo opravil kardinal Matti, marveč kardinal frančiškanskega reda Tavani. Kot zastopnik krone bo fungiral predsednik italijanskega senata Federzoni. V Assisiu pripravljajo velike svečanosti.

Rim, 17. oktobra. n. »Giornale d'Italia« poroča, da je papež dal dispens za poroko bolgarskega kralja z italijansko princeso pod pogojem, da se rodilni obvežejo, da bodo svoje otroke krstili po rimsko-katoliškem obredu in jih vzgajali v katoliškem duhu.

Rim, 17. oktobra. AA. Italijanski listi poročajo, da bo poroki bolgarskega kralja Borisa z italijansko princeso Giovanno prisostvoval tudi bivši bolgarski kralj Ferdinand, ki je po izjavi bolgarskega nacionalista Tončeva pristal na ta zakon. Bivši bolgarski kralj Ferdinand bo odpotoval iz Bolgarije v Italijo, da tudi tam prisostvuje svečanostim poroke svojega sina. »Starši« je rekel Tončev, »imajo i pravico i dolžnost prisostvovati poroki svojih otrok in ta pravica se ne more odreči kralju Ferdinandu«.

Borbe v Braziliji

Pariz, 17. oktobra. AA. Poročajo iz Porta Allegra, da se v uradnem poročilu revolucionarjev veli, da so uporniki prizadejali velike izgube federalnim četam in jih primorale, da so se umaknile.

Železniška nesreča v Bosni

Sarajevo, 17. oktobra. (L.) Davi ob 4:50 sta na odprti progi pri 16. km med postajama Semizovac in Iljaš trčila dva tovorna vlaka, pri čemer so bili štirje železničarji težko ranjeni. Vlaku št. 145, ki je vozil proti Visokemu, je pri nekem ovinku privozil nasproti v Sarajevo namenjen tovorni vlak št. 158. Sunek je bil tako strahovit, da sta se popolnoma razbili obe lokomotive, oba službena voza in več vagonov. Lokomotivi sta se zrli druga na drugo skupaj s službenimi vozovi. Strojevodji in kurjači obeh lokomotiv so ob pravem času skočili iz vlaka in se tako izognili nesreči. Vlakovodja obeh vlakov in zavirači pa so bili ranjeni. Ranjence so davi ob 10. pripeljali v Sarajevo in jih odali v bolnico. Ob 6. zjutraj je odšla na lice mesta posebna komisija sarajevske direkcije. Kako je prišlo do nesreče še ni dognano.

Tragična smrt Slovenca v Zagrebu

Zagreb, 17. oktobra. k. Danes zjutraj so na Vodovodni ulici našli truplo mladeniča, ki je zlezal na 21 m visok drog električne napeljave, ki spaja električni centrali Zagreb in Karlovac. Prijel se je z obema rokama za žice, po katerih teče tok 30.000 voltov. Tok je mladeniča takoj vrgel, tako da je padel z 21 m visokega stebra na zemljo in mrtev obležal. Po njegovi izkaznici so ugotovili, da se piše Leopold Cirinski, da je rojen 1906 v Čatežu pri Brežicah. Bil je brivski pomočnik. Izvršil je najbrže samomor.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 17. oktobra. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: V Severnih Alpah bo najbrže še pretežno jasno in toplo. Vetrovno. V Južnih Alpah nastopi poslabšanje.

Roparski napad na glavno carinarnico

Trije elegantni razbojniki vdrli v dnevno blagajno carinarnice z namenom, da bi odnesli okoli pol milijona dinarjev - Ustrelili so blagajnika Gvozdana Pantelića - Intenzivno zasledovanje roparjev

Ljubljana, 17. oktobra.

Nezaslišan napad se je nocoj okoli 6-25 zvečer, ko je že tema objela Ljubljano, izvršil na glavni carinarnici v Masarykovi ulici. Vest o razbojniškem napadu se je bliskovito razširila po mestu ter je vzbudila med prebivalstvom splošno sočutje, ker je posta žrtev tega roparskega napada zelo simpatični in priljubljeni šumadinec, carinski blagajnik Gvozdan Pantelić. Razbojniki so po dosedanjih ugotovitvah morali zasnovati pekleno drzen načrt, da izropajo ob ugodni uri, to je zvečer, dnevno blagajno glavne carinarnice.

Enonadstropno poslopje glavne carinarnice je bilo zgrajeno pred približno 6 leti. Zgradba sama je enostavna. Poleg uradov stanujejo v poslopiju tri stranke, a zgoraj v podstrešju dve. Dohod na carinarnico je brez vsake kontrole. Dovoljen je vstop vsakomur in nikdo ni slutil, da bodo drzni razbojniki izrabili položaj carinarnice v svoje razbojniške namene. Glavno carinsko uradovanje konča običajno vsak dan ob 6. uri zvečer. Uradniki zapuste svoje urade. Navadno ostanejo notri dežurni carinski uradnik, sluga, postrežnik in običajno je ostajal čez uro tudi glavni blagajnik Gvozdan Pantelić, ki je po zaključku dnevnega žurnala urejeval še druge tekoče zadeve. Stanoval je namreč v Sori pri Medvodah ter je zato ostal v uradu do odhoda večernega gorenjskega vlaka.

Pojav sumljivih elementov

V Ljubljani so se pojavili pred dnevi trije elegantni tipi, ki so po mestu pohajkovali in proučevali geografsko situacijo mesta za svoje razbojniške načrte. Kakor zatrjujejo mnogi očividci, ki so dnevno na carinarnici in na tovrstnem skladišču, so opazili te tipe že dopoldne, kako so si ogledovali carinsko poslopje. Hodili so vedno okrog, natančno opazovali vsako malenkost pri carinarnici ter posvetili osobito pozornost uradu, kjer se nahaja dnevna blagajna. Ta se nahaja v prvem nadstropju takoj po stopnicah na levo. Tam je imel svojo dnevno blagajno Gvozdan Pantelić. Uradna soba je bila tako predeljena, da je ločila steklena stena z vratmi pravo blagajno od takozvane predsobe, kjer se je običajno nahajal kak organ finančne kontrole. Omenjeni elegantni trije tipi so poslali svojega tovariša na carinarnico, ki je dopoldne prav ležerno vprašal slugo:

»Kje se nahaja carinska blagajna?«

Govoril je prav lepo klasično slovenščino. Po zatrdilnem odgovoru se je elegantni razbojnik brez vsakih besedi in zahvale odstranil in izginil. Razbojniki pa so še potem natanko ogledovali situacijo in so baje imeli še druge pomagace. Gotovo so razbojniki ves dan v svojem skrivališču snovali do pičice natančno premišljen načrt, kako bi izvršili svoj zločinski naklep ter so računali, da bodo odnesli milijonski plen, kajti dnevna blagajna ima velik dnevni promet in je v blagajni vselej do pol milijona dinarjev denarja. Nasproti dnevnim blagajni pa se nahaja glavna carinska blagajna, ki pa je bila v kritičnem trenutku že popolnoma zaprta.

Razbojniki vderejo v blagajno

Blagajnik Gvozdan Pantelić je mirno sedel za svojo pisalno mizo. Upravnik carinarnice g. Čigoj je ob 6-15 z njim zaključil dnevno blagajniško knjigo, in kakor je pozneje sam izjavil, je našel vse v najlepšem redu. Upravnik se je poslovil od blagajnika, Pantelić pa je ostal v uradu.

Podpreglednik finančne kontrole Ivan Kolar, stanujoč na Starem trgu šte. 34, je po končani službi v skladišču prišel v blagajniški urad ter se vsedel mirno brez vsakega orožja k mizi, ki je nameščena v predsobi. V uradu je kraljeval resen mir. Nenadoma, okoli 6-25 pa so se vrata, ki se težko odpirajo, hrupno odprla. Takoj je sledil

močan strel iz revolverja.

Kolar je presenečen vstal. Trije razbojniki so nato vdrli v predsobo. Vrata so tako odprli na stežaj, da niso zapazili v predsobi se nahajajočega Kolarja, ki so ga vrata zakrivala.

Prvi strel je šel skozi stekleno steno in dalje skozi okno proti železniškemu tiru. Ko je blagajnik Gvozdan Pantelić začel prvi strel, se je dvignil s svojega sedeža, da pogleda, kaj se je zgodilo. Roparji so pa že odprli vrata v njegovo sobo ter oddali nanj dva revolverjska strela. Prvi strel je zadel Pantelića nekaj centimetrov nad srem ter je krogla obšla zadaj v rebro. Drugi strel pa je Pantelića pogodil

v levo stran trebuha in šel na desni ven. Pantelić se je najprej sesedel na stol ter samo milobno vzdihnil:

»Jao meni!«

Ni spregovoril druge besede. S stola se je zgrudil na tla ter tam nezavesten obležal. Niti kapljica krvi ni pomohla tal.

Velika zmešnjava

Ko so roparji videli, da so ubili blagajnika, so najprej pogledali, če je blagajna odprta. Ko so videli, da je zaprta, so se zbal splošne zmešnjave in so žurno pobegnili iz blagajniških prostorov po stopnicah dalje v temo. Ključni blagajne so bili na blagajnikovi mizi in naravno, da bi roparji zamudili nekaj minut, predno bi otvorili blagajno in vzeli v njej shranjeno gotovino.

Beg roparjev iz carinarnice

Podpreglednik finančne kontrole Ivan Kolar je bil zaradi nepričakovanega pojava razbojnikov v prvem hipu nekoliko osupel, toda brž se je zavedel veletkritičnega trenutka, stopil je najprej do blagajnika, ki ga je videl na tleh ležečega. Hitro je skočil in aviziral druge o napadalcih. Na koncu hodnika se je v kritičnem trenutku nahajal sluga Peter Jamnik, ki je videl, kako so trije elegantni lopovi drveli po stopnicah proti izhodu. Pri izhodu pa jih je opazil drugi sluga Pleško, ki je slišal njih kratka povelja:

»Teci! Teci!«

In roparji so skozi glavni vhod izginili v temo v smeri proti vzhodni periferiji mesta.

Finančni podpreglednik V. Vrhovnik je hitro tekel na kolodvorsko policijsko stražnico, kjer je tamkaj službojočega stražnika obvestil o izvršenem napadu. Kolodvorska stražnica pa je telefonično obvestila dežurnega uradnika na policijski upravi, policijskega nadzornika Zajdela, ki je takoj alarmiral vse detektive, da so odhiteli na kraj napada.

Dežurni carinski uradnik Medanić pa je s carinarnice ob 18.33 obvestil reševalno postajo s pozivom, da naj pride z rešilnim avtom po težko ranjenega blagajnika Pantelića. Pantelić je takrat kazal še znake življenja. Z rešilnim avtom so ga v nekaj minutah prepeljali v bolnico.

Blagajnik Pantelić mrtev

Z največjo naglico so reševalci reševalne postaje odnesli blagajnika na kirurški oddelk, kjer so skušali zdravniki z vsemi sredstvi ohraniti Pantelića pri življenju. Bila sta navzoča zdravnik dr. Bajc in dr. Kramarič. Bilo je zaman. Zdravniki so mogli le ugotoviti, da je Pantelić mrtev. Rešilni avto je zato truplo blagajnikovo odpeljal v remizo Mestnega doma, kamor je prišla komisija s policijskim zdravnikom dr. Avramovičem. Ta je odredil, da so potem truplo prepeljali v mrtvašnico pri Sv. Križu. Za jutri je odrejena sodna obuka.

Žalost v rodbini

Kakor običajno, je tudi danes Pantelićeva soproga pričakovala svojega moža na postaji v Medvodah. Ni ga bilo. Pozno je bila obveščena, da je postal njen ljubljani soprog žrtev razbojniškega napada. Pantelić zapuška okoli 5letno hčerko s soprogo. Živel je 9 let v naših krajih. Najprej je bil pri carinarnici v Trzinu. Ko je bila ta carinarnica ukinjena, je bil prestavljen h glavni carinarnici v Ljubljano, kjer je vestno služboval nad dve leti. Bil je splošno priljubljen. Napram strankam je bil zelo kulanten in postrežljiv. Nedavno pa je bil premeščen h glavni carinski kontroli v Beograd. Napram svojim tovarišem se je veselil, da pride v Beograd ter je še dopoldne pravil tovarišem in drugim: »Še nekaj dni in vas zapustim.« Prihodnje dni bi namreč moral oficijelno izročiti blagajno svojemu nasledniku. Blagajnik Pantelić je star približno 35 let, preživel je vse vihte svetovne vojne ter se je kot hraber šumadinec boril za našo svobodo. Bil je rodom iz Kragujevca.

Ugotovitev dejanskega stanu

Čim je policijski nadzornik g. F. Zajdela doznal za roparski napad na carinarnico, je takoj odhitel s svojim detektivskim stabom na carinarnico, da ugotovi in vrsti dejanski stan. Pred carinarnico se je zbrala velika množica ljudi, ki so s sočutjem komentirali dogodek ter po svoje opisovali vse tri lopovske tipe. Najprej je g. Zajdela natančno pregledal situacijo v blagajniškem prostoru ter odredil, da so se posneli daktiloskopični odtisi prstov na vhodnih vratih v blagajno.

O napadu je bil tudi obveščen šef carinskega oddelka finančne direktije g. Nikola

Kostić, ki je z vso svojo resnostjo skušal dognati gotove podrobnosti. Tudi upravnik carinarnice je prišel na kraj napada ter odredil, da se je dnevna blagajna zapečatila. Jutri dopoldne bo odrejena natančna skontracija blagajne. Kakor je sklepati iz aejanskega položaja, se roparji niso mogli polastiti denarja.

Zasledovanje roparjev

Mnogi detektivi so bili zaposleni na glavni carinarnici, a drugi so hiteli, da dobe prve sledove za pobeglimi roparji. Popis roparjev je bil na prvi pogled zelo pomanjkljiv. Očividci, ki so jih videli bežati iz carinarnice, jih opisujejo tako-le:

Vsi so bili stari približno 30 let. Prvi je bil visok. Bil je lepega obraza, črno oblečen z dolgim črnim plaščem, s črnim klobukom »na žemljec« z dolgi potisnjenimi kraji.

Drugi ropar je bil star okoli 30 let, manjše postave od prvega, rjavo oblečen, z rjavim sukničem in rjavim klobukom s kraji navzdol.

Tretji ropar je bil najmanjši, tudi črno oblečen, s črnim plaščem in črnim klobukom s kraji navzdol.

Kam so izginili, zaenkrat izmed neposrednih očividcev nikdo ni mogel natančneje povedati. Pri napadu na blagajnika Pančevića niso čisto nič govorili.

O roparskem napadu so bile takoj obveščene tudi vse bližnje orožniške postaje, osobito one v Zalogu, v Vižmarjih in na Brezovici. Tudi radio je danes zvečer dal kratko poročilo o napadu.

Policijski organi z vso vnemo nadaljujejo preiskavo. Perlrustirali so že mnogo lokalo, da bi iztaknili kakšno sled za zločinci. Carinski podpreglednik Ivan Kolar je bil na kolodvorski stražnici ponovno zaslišan.

V blagajniški sobi, kjer se je izvršil napad, so detektivi našli tri izstrelke iz repetirskih pištol. Eden je bil 8 mm, druga dva 7 mm kalibra. Zločince je tik pred napadom opazila tudi mala hčerka carinskega uradnika 9-letna Breda Lenartova, ki je zločince, kolikor je mogla, natančno popisala.

Stanje blagajne v redu

Ob sklepu lista smo prejeli še to-le poročilo:

V dnevni carinski blagajni je bilo Din 909.000— gotovine in za približno pol milijona Din vrednostnih papirjev. Blagajna se popolnoma ujema.

Pantelićevo soprogo, ki biva v Sori pri Medvodah, je o tragični smrti soproga previdno obvestil neki polkovnik, prijatelj Pantelićev.

Zagorje

Glede na dopis v št. 125. »Jugoslovana« pod »Stavbena sezona se bliža h koncu« in dopis št. 126. »Jugoslovana« pod »Ogrožen Kotredeški rove izjavljamo, da ni naš stalni dopisnik iz Zagorja Mirko Potočnik z omenjenima dopisoma v nobeni zvezi.

Zaprisega vojaških obvezancev. V četrtak predpoldan so prisegli zvestobo kralju in domovini vsi oni vojaški obvezanci, ki tega doslej iz različnih vzrokov še niso storili. Zaprisego je izvršil sreski načelnik g. Podboj v občinski dvorani.

Kultura

Jugoslovanska književnost. Kot 3.—4. zvezek Prosvetne knjižnice je izdala Prosvetna zveza v Mariboru kratek pregled jugoslovanske književnosti, ki ga je sestavil dr. Fr. Sušnik. Čeprav je knjižica namenjena prosvetnim društvom, vendar bo koristila tudi dijakom meščanskih in nižjih srednjih šol. Obsega 32 strani in velja samo 3 Din. Kdor kupi pet izvodov, plača zanje le 10 Din. Naroča se pri Prosvetni zvezi v Mariboru.

Koncert solistinj, mezosopranistinj ge. Marije Čepić-Novakove bo v ponedeljek, dne 20. t. m. ob 20. uri v Filharmonični dvorani. Na programu so izbrana dela-somospevi jugoslovanskih avtorjev in pa nekaj narodnih pesmi iz zapuščine Stanka Vraza, katere izidejo prihodnji mesec v samozaložbi gospoda kapelnika Niko Štritarja, ki je priredil te pesmi za en glas s spremljevanjem klavirja za koncertno uporabo. Te pesmi iz Vrazove ostaline so pravi biseri, do sedaj skoro popolnoma nepoznani in bodo prav gotovo v bodoče stalno v repertoaru naših najboljših pevcev. Predprodaja vstopnic po običajnih koncertnih cenah v Matični knjigarni.

Opozarjamo na nocojšnjo premiero v ljubljanski drami. Vprizori se Schillerjeva klasična igra »Razbojnik«. Režiser prof. Šest je v zvezi z inscenatorjem Ujaniševim preskrbel dostojno zunanjo opremo dela, režijsko pa jo je izdelal do največje popolnosti. Poleg priznanih naših najboljših igralcev, ki imajo zasedene posamezne vloge, nastopa tudi močan ansambel komparzerije. Pri predstavi sodeluje

Ptuj

Nesreča Dne 15. t. m. je skočil v Lancovi vasi pri Ptuj 12-letni Mirko Voglar od zadaj na tovorni avtomobil, ne da bi bil sofer to opazil. Komaj je splezal na vozilo, pa je, ne ve se kako, tako nesrečno padel z istega na tla, da je dobil težke poškodbe na glavi. Prepeljati so ga morali v ptujsko bolnišnico.

Telefonska celica na tukajšnji pošti je za suhotne ljudi kletka, za nekoliko bolj obširnega človeka pa naravnost prisilni jopič. Tema je v njej, kakor v rogu in pisalne možnosti nobene. Ker se ne poslužujejo tega občevalnega sredstva samo domačini, ki se na tak nedostatek sčasoma tako privadijo, da ga niti ne občutijo, nego tudi inozemci, ki se po trgovskih poslih tukaj mudijo, bi bila remediura v prid našega ugleda res nuja.

Smrt. Umrl je na operaciji v Gradcu širokoznan poslovođa tukajšnje perutinarske trdve Gabrijel, gosp. Danijel Schönlaub, rodom iz Nemčije. — Umrla je 56 let stara Marija Vederjak, mati železniškega uradnika v Mariboru.

Škofja Loka

Smrtna kosa. Neprizanesljiva bela žena je v teku kratkega tedna zopet zahtevala troje žrtev. Po daljšem bolehanju je preminula pretekli teden v Gostemem pri Škofji Loki mati sorskega župana obče priljubljena in blaga Marija Lušnova v 71. letu starosti. Pokojnica ostavlja sina župana, hčera Marijo in moža, ki je prav tako vodil dolgo vrsto let županske posle v občini Sori. Občepoznana dobra mati in ljubeča žena je domovala na trdni, po vsem Škofjem polju poznani kmetiji. Ob izredno veliki udeležbi sorodnikov, prijateljev in znancev ob blizu in daleč se je vršil pogreb na pokopališču v Soro. — V Vincarijah pa je umrla v visoki starosti 92 let mati Jenkovič. Pokopali so jo v Škofji Loki. — V nedeljo pa je smrt posegla v Spodnji Karlovec in je ugrabila življenje dobri desetletni — Rozalki Cegnarjevi, ki je podlegla težki bolezni. Mlado žrtev so pokopali ob številni udeležbi šolske mladine in njenih v terek popoldne. Pokojnim blag spomin; prizadetim naše iskreno sožalje.

Radovljica

Sokolsko gledališče v Radovljici uprizori prihodnjo nedeljo, dne 19. t. m. ob 20. uri Boršnikovo dramatisacijo dr. Tavčarjeve novele »Otok in Struga«. Novela se je čitala po vsem Slovenskem, zato ni dvoma, da bi z uprizoritvijo ne bilo ustrečno našemu občinstvu. Igra se ponovi naslednjo nedeljo, dne 26. t. m. ob pol šest najstih kot popoldanska predstava.

Trbovlje

Epidemija škrlatinke. Epidemija škrlatinke je v naši dolini že skoraj popolnoma zatrla. Temu se je predvsem zahvaliti poštvalnosti naših zdravnikov, ki so podvzeli stroge ukrepe, katerim se je prebivalstvo hvalevredno poskušalo. Med najuspešnejše ukrepe je brez dvoma šteti trikratno cepljenje otrok, ki je bilo nedavno izvršeno. Tudi davica, ki se je v posameznih slučajih pojavila, je vsled sanitarnopolicijskih odredb prestala.

Bojna igra »Kalvarijac na društvenem odru. V nedeljo 19. t. m. ob pol 4. uri in 8. uri vprizori podružnica Zveze bojevnikov iz svetovne vojne iz Zagorja v Društvenem domu veliko bojno igro »Kalvarijac«.

Radio

Ljubljana, sobota, 18. oktobra: 12.15 Plošče mešan program). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas. plošče in borza. 18.00 Kartuzija Pletarje, predava g. Pirnat. 18.30 Plošče. 19.30 Ga. Orihar: Angleščina. 19.30 Aktualna ura (100letnica berlinskega muzeja). 20.00 L. M. Škerjanc: O mojstrskem dirigetskem tečaju v Baslu. Dvoboj na harmoniki: Kokalj-Magister. 21.45 Hawai jaz. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sobota, 18. oktobra: 19.10 Uvod v naslednji prenos. 19.20 »Carmen«, opera v štiri deli. Prenos s Dunaja. Med odmor poročila in vreme.

Beograd, 18. oktobra: 19.30 Prenos opere iz Dunaja: »Carmen«, opera Bizet. Okrog 21.30 Čas in dnevne vesti, nato zabavni koncert.

tudi vojna muzika. Klasično delo, ki je na repertoarju vseh velikih gledališč, bo brez dvoma tudi pri nas ponovno užgalo. Starejši generaciji naše gledališke publike je gotovo to delo prejšnjih dob še v dobrem spominu, mlajša pa se bo naslajala ob bogati vsebini, katero je dovršeno prevedel v slovenski jezik pisatelj in urednik Fran Albrecht. Predstava se vrši izven abonmana.

Pevska založništva in zborni, ki si sami oskrbujejo litografirane pevske glasove, opozarjamo, da je slovenski skladatelj H. O. Vogrič v Mariboru izvršen prepisovalec s kemično tinto. Kdor ima kako tako delo, naj mu pošlje note v prepis.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

DRAMA

Začetek ob 20. uri zvečer

Sobota, 18. okt.: »Razbojnik«, premijera. Izven. Nedelja, 19. okt.: »Sen kresne noči«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ponedeljek, 20. okt.: »Kraljičina Harisa«. Red A. Torek, 21. okt.: zaprto.

OPERA

Začetek ob 20. uri zvečer

Sobota, 18. okt.: »Pri treh mladenkah«, opereta. Gostuje g. M. Jelačin. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Nedelja, 19. okt.: ob 15. uri: »Grofica Marica«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. — Izven. Ob 20. uri »Knez Igor«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ponedeljek, 20. okt.: zaprto.

Dnevne vesti

— Karadjordje zopet v morju. Iz Tivata poročajo, da so spustili popravljeni luksuzni parnik Karadjordje zopet v morje. V mestu je bilo ta čas svečano razpoloženje s koncertom. Včeraj je ladja odplula na Hvar in od tu na Sušak.

— Sprememba v sodni in sodnopisarniški službi. V višjo položajno skupino (1/8) je pomaknjen dr. Berle Leon, sodnijski pripravnik v Mariboru. — Odstavko na državno službo je podal Stante Jernej, sodnijski pripravnik v Celju. — Za jetniško paznico pri deželni sodišču v Ljubljani je postavljena Makše Alojzija.

— Spremembe v zagrebaškem tisku. Iz »Privredne štampice« v Zagrebu, ki izdaja dnevnik »Morgenblatt«, je izstopil član redakcije Josip Lakatoš z »Jugoslovenskim Lloydom«.

— Župnik Ivan Piber prestal operacijo. Kakor smo poročali, se je pred dnevi odpeljal župnik Ivan Piber, bivši deželni in državni poslanec, v bolnico usmiljenih bratov v Kandijo pri Novem mestu, da se podvrže težji operaciji. Sedaj nam iz Novega mesta javljajo, da je bil g. župnik v četrtek dopoldne operiran in da je operacijo srečno prestal. Operacijo je izvršil zdravnik dr. Pavlič ob asistenci dveh usmiljenih bratov.

— Duhovniške vesti. Na župnijo v Rovtari pri Logatcu je umeščen g. Matej Sušnik, na župnijo Primskovo pri Litiji pa g. Anton Plešič.

— Električna železnica v Nišu. Dela pri gradnji nove električne železnice v Nišu so že tako napredovala, da bo železnica svečano otvorjena že 1. novembra. Proga v Niško Banjo bo pa gotova šele v aprilu drugo leto.

Dr. Milan Perko

radi študijskega odpotovanja
v inozemstvo
do preklica ne ordinira

— Reke naraščajo. Iz Sremske Mitrovice poročajo, da je Sava narasla za 3,22 nad normalo. Iz Osijeka poročajo, da neprestano narašča tudi Drava v doljem toku. Narasli sta močno tudi Sava in Una.

— Nad polovico delavcev odpuščenih. Iz Sarajeva poročajo, da je podjetje »Krivajac« v Zavidovičih odpovedalo nad polovico delavcem službo zaradi nastale krize v lesni industriji.

— Propagandna brošura »Dolenjska metropola Novo mesto« je že izšla.

— Navidežno mrtve. V Stari Ečki pri Velikem Bečkereku je tamošnji gostilničar Stevan Ivančica po dolgi bolezni nenadoma zaspal, kakor bi umrl. Ker se ni več zbudil, so vsi bili prepričani, da je mrtve. Položili so ga že v krsto ter pripravili vse za pogreb, ko je nekdo v bližini krste čul rahlo trkanje iz krste ter dihanje. Ko so odkrili pokrov, je bil gostilničar živ v krsti. K sreči se je zbudil, preden so ga zakopali.

— Strašna ljubezenska drama. V Subotici se je odigrala te dni strašna ljubezenska drama. Neki par je bil pred poroko. Zaradi denarja je pa med ženino in nevesto prišlo do nesporazuma. Ko sta se srečala pred cerkvijo Sv. Tezeje, je nevesta nenadoma napadla ženina z nožem in ga hudo ranila v vrat. Nato si je še sebi prerezala vrat. Oba so težko ranjena odpeljala v bolnico.

Najtrpežnejša

in najbolj higijenična je aluminijasta kuhinjska posoda, katero dobiš najceneje in v največji izbiri pri trvdki s železnino 103

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 35.

— Poneverbe gimnazijskega direktorja. Bivši direktor deške gimnazije v Novem Sadu je bil nedavno obsojen zaradi večje poneverbe na 2 leti ječe. Apelacijsko sodišče mu je sedaj znižalo kazno na 6 mesecev.

— Strašne posledice alkohola. V sredo zvečer se je vrnil iz Zagreba popolnoma pijan domov v vas Retkovec 25letni kmetski sin Josip Severec. Na pragu je srečal mater, ki mu je očitala, da bo ves denar zapravil. To je pijanega fanta razkačilo, da je udaril mater po licu do krvi. Mati je zbežala, njegova teta Julka Radovac je pa med tem prišla na dvorišče ter hotela fantu vzeti iz roke kol, s katerim se je oborožil. Severec je teto udaril po glavi, da ji je počila lobanja in je bila kmalu nato mrtva.

— Vreme. V Dravski banovini je bilo včeraj oblačno in nestalno, zjutraj megleno. Po drugih pokrajinah je bilo razmeroma lepo. Barometer se je v Dravski banovini dvignil za 1,3, dočim je drugod padel za 0,1 do 3,9. Barometersko stanje je včeraj v državi variralo med 763,9 in 769,3. Včeraj ob 7. je barometer kazal: Ljubljana 769,3, Maribor 768,6, Zagreb 768,2, Beograd 768,8, Skoplje 769,3, Split 765,9, Sarajevo 768,2, Mostar 765,7, Rab 763,9, Vis 765,9. Jutranja temperatura je v glavnem ostala neizpremenjena. Gibala se je med 10 in 16 C. Termometer je včeraj ob 7. beležil: Ljubljana 10, Maribor 11, Zagreb 12, Beograd 12, Skoplje 10, Sarajevo 10, Mostar 14, Split 15, Rab 16, Vis 15. V Dravski banovini splošno mirno, drugod ve-

trovno. V Ljubljani je v četrtek padlo za 0,1 m/m dežja. Najvišja temperatura je bila včeraj v Ljubljani 14,1 C, a najnižja 10 C.

»MERKURJEV PLES«.

Trgovsko društvo »Merkur« priredi dne 10. januarja 1931 v Ljubljani svoj tradicionalni

»MERKURJEV PLES«,

na kar opozarjamo cenjena društva v blagohotno uvaževanje. 612

Ljubljana

Sobota, dne 18. oktobra 1930, Lukež. Pravoslavni: 5. oktobra, Travica.

Nočno službo imata lekarni Sušnik na Marjinem trgu in Kurala na Gosposvetski cesti.

*

■ Slovo generala Save Tripkovića od oficirskega zbora. V veliki dvorani »Kazine« je v četrtek zvečer priredil oficirski zbor dravske divizije poslovlilni banket na čast dosedanjemu komandantu divizije generalu Savi Tripkoviću. Banketa se je udeležilo nad 150 oficirjev in vojaških uradnikov. Bili so navzoči vsi razun dežurnih. V imenu vsega oficirskega zbora dravske divizije se je od komandanta poslovil v lepih in izbranih besedah pomočnik komandanta dravske divizije in komandant mesta general Dragomir Popović. Prav lep govor je imel v imenu artilerije poveljnik 16. artilerijskega polka polkovnik Radovan Jovanović, ki je s svojimi toplimi in globokega patriotizma prežetimi besedami izrazil ogromen aplavz. V imenu pešadijskih oficirjev se je od generala Tripkovića poslovil komandant 40. pešpolka polkovnik Jovan Cvejić, v imenu samostalnih vojniš edinic v dravski diviziji, osobito pa v imenu velicpedskega bataljona podpolkovnik Jaklić, a v imenu muslimanov in svecenikov Ahmed Ahmetašević. Globoko ginjen se je general Sava Tripković zahvalil vsem oficirjem za izkazano počastitev, naglašajoč, da je bil sicer vedno strog, a pravičen do vsakega. Skušal je biti nepristranski in še enkrat poudarjal, da bo ohranil dobo svojega sedemletnega bivanja v dravski diviziji v dobrem spominu. Bil je z delom oficirjev dravske divizije prav zadovoljen in enako tudi z disciplino vojaštva. — Kakor nam javljajo, bo general Sava Tripković prihodni teden zapustil Ljubljano ter odpotoval v Beograd, da prevzema tam mesto upravnika vojne akademije. Novi divizijski komandant general Veselinović bo proti koncu meseca oktobra prispel v Ljubljano.

■ Seja občinske uprave. Redna seja ljubljanske občinske uprave je določena za četrtek 23. t. m. ob 5. popoldne. Na dnevnem red pride tudi razprava o ljubljanskem tramvaju. Seja se bo vršila v zborovalni dvorani, ker še vedno popravljajo magistratno dvorano.

■ Maša zadušnica za blagopokojnim Vladimirjem Gortanovo bo jutri v nedeljo ob tričetrt na 11. uro pri oltarju Svetogorske Marije v novi škofski cerkvi.

■ Sokol II vabi vse članstvo, da se udeleži pogreba leste Tončke Leinfellnerjeve, ki bo danes 18. t. m. iz mrtvašnice splošne bolnice. — Kroj civilen z znakom.

■ Otvoritev plesne vaje »Ljubljanskega Sokola« se vrši v nedeljo, dne 19. t. m. ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih v Narodnem domu (vhod iz Bleiweisove ceste). Vstop le proti vabilu. Naknadne reklamacije vabil je prijaviti v društveni pisarni. 613

■ Akademiki! Gortanova maša v nedeljo 19. t. m. ob tričetrt na 11. v novi škofski cerkvi. Vsi!!

■ Dendrološki ogled v tivolskem parku to soboto odpade. Čas prihodnjega sestanka bo pravočasno naznanjen v dnevnikih. — Inž. C. Jeglič.

■ S. O. »Preporod« priredi letošnje plesne vaje ob sobotah pod vodstvom znanega plesnega mojstra g. prof. Jenka, v areni Narodnega doma. Otvoritev bo v soboto 18. t. m. istotam točno ob 1/220. uri. Vabila so že razposlana. Reklamacije se sprejemajo dnevno od 17. do 18. ure v tajništvo »Preporoda«, v areni Narodnega doma.

■ Zasledovan šofer. Policija zasleduje ključavničarja in šoferja Ruperta S., ki je bil svoječasno zaposlen pri trgovskem podjetju P. Češnik v Ljubljani. Brez gospodarjeve vednosti je po noči 17. septembra t. l. iz garaže odpeljal avto ter krenil na Gorenjsko. Med potjo je imel S. težak karambol ter znaša na avtomobilu povzročena škoda okoli 20.000 Din. Rupert S. je pustil avto na mestu ter neznano kam pobegnil. Odnesele se seboj tudi gospodarjev avtomobilski suknjič, vreden 500 Din.

■ Aretacije. V zadnjih 24 urah je ljubljanska policija prišla in odvedla v policijske zapore 5 delinkventov, med temi nekega L. zaradi prodaje kolesa sumljivega izvora, nekega B. zaradi tatvine suknjiča, nekega ponočnjaka zaradi razgrajanja in nedostojnega vedenja, dalje nekega nasilneža in naposled nekega dalmatinskega krošnjarja, ker ni imel predpisane obrtnega lista za krošnjarenje.

■ Drobiž iz policijske kronike. Policijski uravni je bila včeraj prijavljena tatvina kolesa, manjša goljufija, 4 ponočnjaki zaradi kaljenja nočnega mira, 1 gostilničar zaradi prekorajenja policijske ure, 1 neprevidna voznja z avtom in poškodba konja, 4 prekrški avtopredpisov in 8 prekrškov cestnopolijskega reda.

Policija je včeraj zaplenila po mestu razširjene letake, ki so bili izdani ob obletnici Gortanove smrti.

■ Pobegnil iz deškega vzgajališča. V Belovem pri Rimskih Toplicah rojeni 12-letni Avgust Jakopič je 10. t. m. pobegnil iz deškega vzgajališča v Ljubljani. Najbrže se deček klati okrog po ljubljanski okolici.

■ Zopet tatvina kolesa. V Kozarjah stanujočemu tiskarju Josipu Dovjaku je bilo v četrtek dopoldne izpred nunske cerkve ukradeno črnopleskano, 1200 Din vredno kolo, znamke »Gorec«.

Vsa plesarska in ličarska dela

izvršujem po najsolidnejših cenah

Jvan Genussi

pleskar in ličar

LJUBLJANA, Igriška ulica šte. 10

Maribor

m V spomin obletnice smrti Vladimirja Gortana se bo darovala jutri v nedeljo ob 11. uri dopoldne v stolnici žalna sveta maša. Pozivamo vse narodno občinstvo, da se je v čim večjem številu udeleži ter s tem izkaže čast pokojnemu istrskemu junaku.

m Predavanje o koroškem plebiscitu in Primorju. Danes v soboto ob 20. uri bo v gostilni Kosič v Vetrinjski ulici javno predavanje o koroškem plebiscitu in Primorju.

m Druga predstava v lutkovnem gledališču. Sokol Matice priredi jutri v nedeljo ob 15. uri v mali dvorani Narodnega doma drugo mariojnetno predstavo za deco. Predvajali se bosta igri »Čarobni dežnik« in »Gašperček slikar«.

m Francosko predavanje. Jutri v nedeljo zvečer ob 20. uri bo v okrilju Francoskega krožka predaval v dvorani Zadržne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti g. Warnier, lektor francosčine na zagrebškem vseučilišču o Alžiru.

m Cerele français. Francoski krožek v Mariboru bo priredil v nedeljo, dne 19. t. m. ob osmih zvečer v Zadržni banki, Aleksandrova c. 6, društveni sestanek, na katerem bo predaval gospod R. Warnier, profesor za francoski jezik na zagrebški univerzi, o Algeriji, s projekcijskimi slikami. Vsi prijatelji francoskega jezika so dobro došli. Vstopnine ni.

m Na Peco! Danes v soboto ob 13.18 odidejo člani Mariborskega smučarskega kluba na izlet na Peco, goro Kralja Matjaža. Vrnejo se v Maribor jutri ob 21.18.

m Tombola aerokluba. Jutri v nedeljo 19. t. m. bo ob 11. uri dopoldne na Trgu svobode tombola aerokluba. Izžrebale se bodo vse karte, razdeljene z vstopnicami na meetingu in razpečane v osebni prodaji. V predprodaji se dobijo karte tudi v trafiki Svetek v Slovenski ulici in v trgovini Roglič na Grajskem trgu.

m Pohorska vzpenjača se bo gradila. Akcija za gradnjo pohorske vzpenjače je bila že v nevarnosti, da propade. Sedaj pa se je odbor posrečilo zainteresirati za stvar tuji kapital, ki je obljubil svojo soudeležbo. Prva dela se bodo pričela že takoj spomladi prihodnjega leta in je upati, da se bomo na jesen ali pa še prej že vozili. To bo prva vzpenjača v Jugoslaviji.

m Vožnje na pokopališču. Ob obisku grobov na Pobrežju na dan Vseh svetnikov dne 1. novembra t. l. od 12. do 19. ure ne bodo smela po Pobreški cesti od začetka državnega mostu na Kralja Petra trgu do pokopališča voziti nobena vozila. Vozovi, namenjeni pokopališču, smejo voziti le po Tržaški cesti in Nasipni ulici do Pobreške ceste, kjer se morajo ustaviti.

m Zeleničarska tombola bo nepreklicno v nedeljo 19. t. m. ob 14.30. uri na Trgu svobode. Vabimo cenj. občinstvo k nakupu tombolskih srečk, posebno v predprodaji pri mizicah na raznih ulicah in trgih. Opozarjamo, da nudimo za tombolo krasne glavne dobitke, ki so na ogled v izložbi Wesiak na Aleksandrovi cesti. Izven tega je še več dobitkov znatnih količin premoga. Posebno še tudi opozarjamo na krasni šivalni stroj »Singer«, sicer najmodernejšega tipa. Ne zamudite te izredno ugodne prilike ter si vsi nabavite srečke za to zaključno letošnjo tombolo! — UJNZB. Podružnica Maribor. 611

m Novo glasbeno društvo v Mariboru. Pevsko društvo »Grafika« v Mariboru je osnovalo na svojem izrednem obnem zboru tudi godbeni osek in se odtlej imenuje »Pevsko in glasbeno društvo Grafika v Mariboru«.

m Sijajna zmaga dirkača Franja Filipiča v Gradcu. Pri jesenskih mednarodnih kasaških konjskih dirkah v Gradcu, ki so se zaključile te dni, je Mariborčan g. Franjo Filipič dosegel z enovprežnim vozom 7 prvih, 3 druge in 4 tretje nagrade, pri dvovprežnih dirkah pa je dosegel prvo mesto in postavil nov rekord. Pri dirkah je rabil same domače slovenske konje.

m Prekinitev električnega toka. V nedeljo 19. t. m. prekine elektrarna Fala od 7. do 9. ure zjutraj dobavo električnega toka za vsa mestna omrežja. Omrežje je smatrati pod napetostjo.

m Ribji trg. Na včerajšnjem ribjem trgu so se prodajale sardele po 18 Din, tonine pa po 24 Din kilogram.

m Ubegli Pajman spet pod ključem. Kakor smo poročali, je v noči na sredo 15. t. m. iz tukajšnje bolnice pobegnil kaznjenež Jožef Pajman, ki so ga oddali tja iz kaznilnice, ker je pojedel dolgo in debelo žico ter imel zaradi tega bolečine v želodcu. Pajman je 15. t. m. po-

begnil v Avstrijo, v četrtek ob 18.45 pa se je spet pojavil v St. Ilju, kamor se je pripeljal iz Avstrije na zavori tovnega vlaka. Finančni organi so ga prišli in šele po daljšem oklevanju je priznal, da je Pajman. Oddali so ga obmejnemu komisarijatu v Mariboru, ki ga je čez noč spravil v policijske zapore mestne policije, včeraj zjutraj pa so ga spet oddali v kaznilnico.

m Nesreča. Zagarju Ivanu Belšaku, staremu 27 let, je v četrtek popoldne na dvorišču hiše št. 23 na Koroški cesti, kjer je žagal drva, odrezala cirkularka 4 prste na desni roki.

m Tatvina obleke in perila. Zasebnica Hermína Tiefenbruber na Koroški cesti 90 je v četrtek javila policiji, da je brez sledu izginila njena podnajemnica, delavka Marija J., ž njo pa je izginilo tudi razno perilo, obleka itd. v skupni vrednosti 470 Din.

m Poneverba. Pekovski mojster Anton Völker je v četrtek privedel na policijo svojega vajenca ter ga ogradil, da mu je utajil izkupiček za kruh. Vajenec je mojstru denar vrnil in sta se končno zopet pobotala.

m Druga poneverba. Gostilničar Anton Emeršič na Aleksandrovi cesti je javil policiji, da je brez slovesa izginil njegov gost in stanovalec J. R. in mu ostal na hrani in stanovanju dolžan 800 Din.

m Ubegli tihotapci. V četrtek so se s tovarnim vlakom pripeljali iz Avstrije v St. Ilj v Slovenskih gorah 4 možki. Ko so jih finančni stražniki opazili, so trije, ki so imeli nahrbtnike, jadrno pobegnili, četrti, ki je bil brez tovora, je pa bil prijet. Pri zaslišanju je izpovedal, da so bili ubegli znani tihotapci Glaser, Bauman in Viher.

m Pretep. V četrtek ponoči sta iz še nepojasnjenega vzroka napadla dva zasebna uradnika v Slovenski ulici mizarskega pomočnika Alojzija Verzela ter mu v pretepu izbila zob, ranila ga tudi drugod ter mu raztrgala suknjo.

m Padec z odra. S 3 metre visokega gradbenega odra pri novi palači OUZD v Sodni ulici je v četrtek popoldne padel 20letni Ivan Bohanec in si zvil nogo v gležnju. Prepeljan je bil v bolnico.

Celje

• Javna seja mestne občinske uprave pod predsedstvom mestnega načelnika g. dr. Goričana se bo vršila v petek 24. oktobra ob 18. uri v posvetovalnici na Mestnem načelstvu. Na dnevnem redu so poročila odsekov in slučajnosti.

• Ljudsko vseučilišče. V ponedeljek 20. t. m. ob 20. uri bo na meščanski šoli predaval g. Robert Čech z Dunaja o turističnih lepotah Avstrije ter o novem Dunaju. Predavanje spremljajo številne lepe skioptične slike.

• Nov odvetnik v Celju. V imenik advokatske komore v Ljubljani je bil vpisan g. dr. Rajnhold Kerschhaumer. Novi odvetnik je prevzel pisarno g. dr. Antona Novačana na Glavnem trgu v Celju. Kakor znano, odide g. dr. Novačan na svoje službeno mesto kot konzul v Brajli v Romuniji.

• Ob priliki blagoslovitve palače Ljudske posojilnice v nedeljo 19. t. m. bo v okvirju slavnosti predaval ravnatelj ljubljanske Zadržne zveze g. Fr. Gabrovšek o temi: Zadržništvo vir narodnega blagostanja. Popoldne se v novi gledališki dvorani predvaja Finžgarjev igrokaz »Naša krič«.

• Otvoritev predstava Mestnega gledališča. Celjsko Dramatično društvo, ta važna celjska kulturna ustanova, ki lahko s ponosom zre na svojo slavno tradicijo, je v letošnji seziji zbrala vse polno mladih in nadarjenih moči, ki so pod spretno režijo g. Pfeifferja naštužirali Tolstega »Živega mrtveca«. Premijera tega težkega in mojstrskega dela ruske literature se vrši v torek 21. oktobra ob 20. uri.

• Stari grehi pridejo na dan. Neki F. V. ter R. V. sta bila pred letom uslužbena kot monterja v Karlovcu. Svojem delodajalcu sta poneverila 200 Din in sta jo potem kar z avtom pobrisala v Celje. Sedaj je prišla vsa stvar na dan in so ju izročili sodišču.

Velik vlom v trafiko

Za 7400 Din odnešenega tobaka.

Velenje, 17. oktobra.

V Velenju in okolici prebivalstvo še vedno živahno razpravlja o drznem vlamu, ki je bil izvršen po. oči 14. t. m. v trafiko Frana Pavlinca v Velenju. Drzen vlomilec se je »homa in neopaženo splazil v trafiko ter s pomočjo svojih komplicov odnesel skoraj vso trafikantovo zalogo.

r je orožniška postaja ugotovila, so vlomilci odnesli zelo bogat plen različnih tobakov izdelkov. Med drugim so odnesli 14.000 kornadov »zeta« cigarete, 3 kg in 14 zavojev kornatvanskega tobaka, da je več škateelj finih cigar, kakor operas, regalitas, trabuko, brazilika, portoriko in še mnogo drugih tobakovnih izdelkov. Fran Pavlinca je oškodovan za 7452 Din — Orožniki marljivo poizvedujejo za vlomilcem, toda doslej še brez vsakega uspeha. Pričakovati pa je, da vlomilca kmalu primejo.

Ta vlom je najbrže izvršil neki starejši možakar, ki se že dalj časa potika po štajerskem ter se bavi tudi s tihotapstvom. Pretekli mesec je bila slična vlomna tatvina izvršena v Oseku pri Trojici. Tam je ponoči vlomil v trgovino Frana Pavlinca neznani možak, ki je pobral mnogo blaga in se polakomnil tudi tobakne zaloge. Tudi od tu je odnesel veliko množino cigar in cigaret. Fran Klobasa ima približno 4000 Din odo.

Jan Ružička †

Ljubljana, 17. oktobra.

Davi je na svojem stanovanju v Tivoljskem gradu nenadoma preminul vpokojeni evidenčni nadzornik g. Jan Ružička. Z njim je zavedno odšla od nas ena tistih starih poštenih korenin iz starih dobrih časov, markantna osebnost, znana po vsej Sloveniji, posebno pa po bivši Notranjski in v Ljubljani.

Jan Ružička je bil rojen 27. marca 1854. v Časlavi na Češkoslovaškem. Študiral je v Kutni gori, kmalu je pa zapustil domovino ter prišel med nas. Svojo prvo službo je izvrševal v Dalmaciji, nato na Dunaju, dokler ni prišel v Postojno, kjer je bil nad 10 let. Postojančanom in Kraševcem sploh je v živem spominu kot navdušen lovec in neprekosljiv družabnik, v svojem poklicu pa ljubezniv in dober, kajti rad je pomagal vsakemu, če je le mogel.

V Postojni se je tudi seznanil s svojo dolgoletno zvesto in plemenito življenjsko družico Ireno iz znane in ugledne družine notarja Belzeljaka. V Postojni so se mu rodili tudi vsi otroci, Mici, ki je umrla komaj 19 let stara, edini sin Jenik, ki je padel med vojno kot častnik, Reni, soproga bančnega ravnanja Dolenca, in Juda, ki je bila pokojnemu nad vse poštovana strážnica skoro 6 let, ko ga je bolezen priklenila na posteljo.

L. 1910. se je Jan Ružička preselil v Ljubljano. Kmalu nato je stopil v pokoj in odprl zemljemerno pisarno, ki je bila znana širom naših krajev po svoji kulantnosti in vestnosti. Velike zasluge si je pokojni pridobil za razvoj našega civilnega zemljemerstva. Bil je navdušen pristav Sokola in že l. 1923. je nastopil v kroju ob priliki zleta. Bil je dolgo vrsto let občinski svetnik v Ljubljani in predsednik Češke obce, ki se je po njegovim predstavitvam lepo razvijala in razmahnila.

Do 70. leta je bil trden in čil, kakor mladenič. Kmalu po proslavi 70. letnice se ga je lotila huda bolezen. Moral je ostati v postelji polnih 6 let. Končno mu je opešalo tudi srce in moral je za vedno od nas. Ostal bo v spominu vseh, ki so kdaj spoznali ali bolje poznali njegove vrline. Žalujemo našo iskreno sožalje, njemu pa naj bo zemlja lahka in naj v miru počiva.

Pred odkritjem spomenika padlim žrtvam

Stara Loka, 17. oktobra.

Staročlani se pripravljajo z izredno živahnostjo in prizadevanostjo na izredni dan 26. oktobra, ko bo uresničena desetletna želja vaščanov. Padlim borecem staroško fare se odkrije tega dne na manifestantno pijeten način krasen, več metrov visok spomenik tužnega vojaka s spodaj vklesanimi 53 imeni na marmornati plošči.

Za izredni dogodek, ki bo gotovo prav enak ali pa še celo nadkrilil 30letnico slavlja domačih gasilcev v poletju, je bil izvoljen poseben odbor staroškega župana Antona Hafnerja, posestnikov Trilerja Janeza, z Guenca, Bernika Franca iz Sv. Duha, Jugovica Luke iz Stare Loke in Trilerja Matevža iz Veštra, da ukrene vse predpriprave za svečan dogodek.

Spomenik izdeluje kamnoseška tvrdka Alojzija Vodnika iz Ljubljane, ki je te dneve z delom gotova. Dovršen bo tudi vojak, izmedelčan po arhitektu inž. Pengovu. Kot prvo bo na spominski plošči vklesano ime rojaka inž. Ivana Gosarja, ki se je boril s srbskimi četami proti Avstriji kot srbski oficir in je bil 10. februarja 1917 od nemško-madžarskih oblastnikov justificiran. Nedvomno je, da je Stara Loka na legijonarja svoje krvi lahko ponosna.

Sporod za odkritje sestavlja odbor, ki bo povabil k sodelovanju prebivalstvo od blizu in daleč. Poleg pevskega zbora iz Stare Loke prisostvujejo odkritju invalidi, dobrovoljci, Sokolstvo, šolska mladina, zastopniki raznih oblastev, korporacij in organizacij, gasilci in drugi. Vabljen bo tudi vojaštvo. Upati je na prihod odličnega rojaka, domačina mariborskega škofa dr. Karlina, vojnega kurata Bonača in drugih odličnih osebnosti.

Toliko je gotovo že sedaj, da bo izvršeno odkritje na najslavesnejši način; v vzgled živim in v pokojni spomin padlim, spomenik sam pa nem govornik grozot svetovne vojne in veren drug dobrepoljskemu simbolu težkih dni.

Pismo iz Križevcev pri Ljutomeru

Gospod urednik! Dovolite, da se tudi mi iz našega kraja pridružimo s kratkim poročilom. Kraj je sicer dolga vas, ki pa s svojim gibanjem ne zaostaja za kakim tudi starim trgovim mestom, da je kraj glavni center cerkvenega okoliša (sedež dekanijskega urada), ima pa še poleg pošte in žandarmarije, zdravniškega, železnice, postaje tudi šestrzredno osn. šolo z 4 paralelkami ter leno šolo trgovin in gostiln. Na tem mestu bi se dotaknil le vprašanja osnov. šole in nje zidave. Zgradba v ničemer ne odgovarja svojim namenom, saj slavi ravno letos 100 let svojega obstoja. Torej častitljive starosti in zaslugi, da gre v pokoj. Poleg tega pa leži tik ob glavni cesti Ljutomer-Radenci - Gornja Radgona, da moti pouk številnih avto-promet, ki se dviga oblake prahu v učilnice. Dolgo že zbirajo vsolane občinski denar za zgradbo nove šole, a ne vemo, zakaj še vedno čakajo. Tudi štev. učit. zbor že komaj pričakuje tega, da bi vsaj enkrat dobil primca na stanovanju, katerih danes nima. Šola ima celo poskusni razred (I.) v smislu delov. pouka, poleg tega pa e v vseh razredih poučuje čim praktičneje, vse po zaslugi agil. učit. zbora in njegove vodje šol. upr. g. Vek. Špangerja. Na šoli je tudi Kmet. nad. šola. Obisk je bil že prvo leto lep od 30-35 km-ovskih fantov; poleg tega

pa se je vršil tudi dekliški krožek pod vodstvom gđ. D. Gruđen tudi s prav lepim obiskom do 40 deklet, ki se bo otvoril tudi v letošnji zimi.

Pa tudi prosvetno in gospodarsko se Križevci gibajo. Sokolsko društvo se polagoma razvija, le žal nimamo primernih higijeničnih prostorov. Gostilniška soba — last g. Kosija, ne zadostuje! Zato s tem apeliramo na merodajne kroge, da društvo dobi zadostno telovadnico, posebno ko ima dovolj prednjakov. Seveda bo morala tudi protigigijena prenehati. Poleg Sokola dela v vasi Bralno društvo pod vodstvom g. kapl. M. Ašiča, ki ima za svoje delo na razpolago krasno Slomškovo dvorano, zato lahko prireja številne ljudske in celo druge igre, poleg tega goji tudi še glasbo s tamburaši in pevskim cerkv. zborom. Ali bi ne bilo mogoče delovanje Sokola in Bralnega društva pod eno streho? Obema prosv. kuj.

Nevarnost plazov v občini Kotredež pri Zagorju

Ogroženo je celo naselje Vorlek — Do enega metra široke razpokane — Prebivalci prosijo nujne pomoči

Nevarnost poplav je za sedaj minila, ostale pa so marsikje njene posledice. Zadnji nalivi so povzročili mnogo škodo, posebno v zagorski okolici, ker so nastopile nevarnosti plazov. Najhujše je bilo prizadeto naselje Vorlek, ki spada pod Potoško vas.

Vorlek je stal nekdanji prijazni ravnic, a je sedaj le še oster greben. Tekom časa je plazovje vedno bolj in bolj nižalo ravnino, tako da danes ni niti sledu več, kje da so stale še pred kakimi 30 leti rodovitne njive, sadni vrtovi in pašniki. Posestniki tega nevarnega ozemlja so že prosili na vse strani pomoči, a doslej vedno brez uspeha. Prišle so sicer razne komisije, ki so priznale nevarnost, toda pomoči ni bilo od nikoder. Na licu mesta je bil tudi naš znani strokovnjak, univerzitetni profesor dr. Hinterlehner, toda brez denarja ni bilo mogoče pomagati ubogim kmetom, ki sami niso zmogli ogromnih stroškov.

Zadnje deževje pa je spravilo celo naselje Vorlek v še večjo nevarnost in je možno, da se zruši še ostanek hriba, z njim pa pogreznejo tudi hiše in druga poslopja. Za enkrat sta najhujše prizadeta posestnika Bučovec in Zelenik. Zadnji je dal zgraditi na lastne stroške močan oporni zid, da bi mu varoval hišo. Toda sila plazov je bila večja nego moč škarpe, pa

društva pa stopa ob strani tukajšnje gasilno društvo pod vodstvom župana g. načelnika Fr. Skuhale. Nabavilo si je avto in na spomlad motor. brizgalno, oboje prepotrebno za naš kraj. Poleg svoje humanitarne akcije pa je pričelo društvo gojiti tudi posvet. nalogo in priredilo v nedeljo 5. t. m. ter 12. t. m. ponovilo uspešno komedijo »Veseli dan ali Matiček se ženi«, obakrat z lepim obiskom v Slomškovi dvorani pod režijo g. kapl. M. Ašiča. Igra je uspela zelo zadovoljivo. H koncu omenjam, da je bila ravno ta igra prvi korak k zbližanju preje sovražnih taborov in želimo vsi, da Gasilno društvo zveže čim bolj vse aktivne in pozitivne elemente v vasi v skupno delo. Naj bo Slomškova dvorana v Križevcih kmalu skupni prosvet. jugoslov. dom. v katerem naj bi složno delovali i Sokoli, Bralno društvo i vrli gasilci. Zdravo. — ar.

se je popolnoma porušila. Sedaj se kotalijo v dolino velike skale in še nekaj močnih sunkov, pa bo hiša na robu prepada. Še večja nevarnost pa je pri kmetu Bučevcu. Ves hrib do hiše je razoran in razpokan. Razpoke so mestoma po 1 m široke. Pa tudi hiša sama je vsa polna razpok, ki so posebno velike in opasne v kleti. Ljudje so silno obupani, vendar si ne morejo pomagati. Če bo ostalo tako stanje, kakor je sedaj, bodo ubogi kmetje kmalu pregnani z rodne grude. Razumljiva je tedaj njihova žalost in obupanost. V tej stiski so napravili ponovno prošnjo na kr. bansko upravo in prosili za nujni pregled plazovitiga terena. Jasno je, da si revni kmetje sami ne morejo pomagati, zato z zaupanjem zro v bansko upravo, ki jim bo gotovo nudila pomoč. Istotako je v nevarnosti občinska cesta pod Vorlekom, ki vodi v Trbovlje. Tudi ona je vsa razpokana.

Vzroki plazovja so menda različni. Najbrž je teren sam na sebi plazovit, plazovje pa vsekar k pospešujejo veliki nalivi. Gotovo pa je krivda tudi na poizkusnem rovu, ki je izkopen baš pod vasjo. Izkopali so ga že pred kakimi 100 leti, ko so iskali premost, a ga tedaj niso zasuli. Nevarnost je velika in oblast bo sigurno vse potrebno ukrenila, da se preprečijo hujše nesreče.

in strn za njim. Nato sta bila nekaj časa doma skupaj, nakar je Stefan ponovno pobegnil, ne da bi pustil Micki naslov ali nogavico.

Sedaj živi Micka v njegovem domačem kraju, dela na kmetih, »šlagac karte in čaka na Stefanov povratek. Ljudje govorijo, da mu je zaplenila kolo in druge reči. Micka pa pravi, da je njena ljubezen neizčrpana in tako močna, da jo bo še Stefan občutil in tudi po prvem srečanju z njim se ji bo umirilo srce, — nakar rada konča svoje mlado življenje. — H. p.

Izkopal lonček z zlatniki

180 starih zlatnikov v zemlji. — Najdatelj pije od veselja.

Krško, dne 16. oktobra. Najemnik hotela Gregorij je dal že nad 60 let staro ledenico kopati 4 delavcem, da napravi novo ledenico, ki naj bi bila še 1 m globlja. Stara se je namreč podirala in bila nerazna. Delavec Kogej Pavel, doma iz Idrije, je z lopato hotel odkruti večjo plast zemlje in je nenadoma zadel v majhen glinast lonček, iz katerega so se vsuli svetli rumeni zlatniki. Sluteč, da je to zaklad večje vrednosti, je vesel zbral raztresene zlatnike in jih z lončkom vred odnesel v hotel, kjer so ugotovili, da jih je 180. Zlatniki so debeli skoro 1 mm, po 3 dobre grame težki, s premerom 19 mm. Na njih, ki jih je tri vrste enako velikih, se na enih razločno vidi neznan grb, na drugi zopet podoba Kristusa in na drugi strani slika kralja in kraljice. Iz napisane ob robu se da razbrati samo besedi Regis in Dukat, dočim letnic ni in ne zaznamovane denarne vrednosti. Zaklad se je nahajal 95 cm pod površino zemlje in 30 cm globlje kot tla stare ledenice. Tehtajo 74 dkg (z lončkom vred) teža zlatnikov samih je pa 64 dkg. Najbrže so zlatniki iz dobe najstarejših nemških vladarjev, ker je tudi iz podobe Kristusa sklepati, da niso starejši, samo čudno, da nimajo ne letnice ne denarne vrednosti označene.

Delavec je ves dan premišljeval, koliko bo dobil zanje in je ves večer od poldneva pil na kredo. Tudi upa, da bo zdaj našel nevesto. . .

Denar ima gotovo precejšnjo vrednost za muzej, dočim zlato samo menda ni več vredno kot 100 do 150 Din.

Nezgode in nesreče

Ljubljana, 17. oktobra.

V Ljubljani sta se danes primerili dve težji nesreči. Drugače ni bilo večjih katastrof in karambolov vozil, kar je že skoraj postalo običajno v avtomobilskem prometu.

Avto povozil dijaka

Bilo je okoli 12.30, ko so po končanem šolskem pouku v večjih skupinah zapuščali dijaki I. državno realno gimnazijo v Vegovi ulici. Veselo so razpravljali med seboj o dogodkih v šoli in nekateri so tudi na ulici poskočili. Mladina je pač mladina. Mimo realke je pridrvel težak poštni avtobus. Nj še natančno dognano, kako se je nesreča primerila, golo naključje je mogoče hotelo, da je padel pod poštni avtobus dijak Ivan Plevelj, rojen l. 1919. v Ljubljani, sin vpokojenega stražnika, ki pa je pred leti umrl. Stanuje pri materi v Švabičevi ulici 15. Plevelj je padel pod avtobus tako nesrečno, da

so mu šla kolesa čez desno nogo. Dobil je kompliciran prelom noge ter je kost predril kožo. Direktor realne gimnazije g. Mazi je takoj telefoniral po rešilni avto, ki je dijaka odpeljal v javno bolnico.

Nesreča v tovarni

V kartonažni tovarni I. Bonač v Čopovi ulici se je danes okoli 5. popoldne primerila nesreča. Delavko Marijo Pajnič je stroj prijel za desno roko ter ji odtrgal prst. Odpeljali so jo takoj v bolnico, kjer so ji na kirurškem oddelku nudili prvo zdravniško pomoč.

Nesreča na žagi

S popoldanskim dolenskim vlakom so v bolnico pripeljali iz Podloga pri Velikih Laščah 24-letnega žagarja Valentina Jamnika. Ta je danes dopoldne bil zaposlen na parni žagi Frana Pečnika. Stroj ga je prijel za desno roko ter mu jo zdrobil. Nesreča se je primerila okoli 10. dopoldne. Prvo pomoč je poškodovancu nudil zdravnik v Velikih Laščah.

Iz kriminalnega predala

Policija nadaljuje borbo proti beračem

Petek je dan beračev v Ljubljani. Star običaj in skoraj stara pravica mestnih beračev je bila, da so smeli v dobrih časih vsak petek hoditi od hiše do hiše, od trgovine do trgovine ter prositi milodarov. Začeli pa so v mesto pritiskati tudi reveži iz okolice. Večkrat se je razvil hud konkurenčen boj med obema skupinama, kajti mestni berači so se počutili kot privilegirana kasta prikrajšane. Večkrat se je v mesto nateplo prav mnogo beračev. Policija je povsod z bistrim okom motrila njih kretanje ter jih takoj inflagranti prijel. »Zeleni Henrik« je imel zato mnogo posla. Dopoldne ob 11. je pred glavno policijsko poslopje pripeljal kar 7 beračev, 4 stare in betežne moške in 3 sključene starke. Bil je med njimi tudi Jože Rakar, rojen l. 1854. v St. Vidu nad Ljubljano. Starejši pa je bil še Jože Boltežar, ki je bil rojen l. 1848. Miha iz Budanja in Vipavskem pa je bil rojen l. 1859. Tudi ženske so dosegle že visoko starost, tako Katra 66 let, Franca 73 let in Mica 79 let. Ženske so tarnale in jadikovale. Pravile so, da so v mladih letih mnogo trpele in delale. Prihranile so si tudi nekaj za stara leta, toda nesrečna vojna jim je ves denar pobrala. Njih prihranki so se spremenili v piškave ničle. So pač tudi žrtve vojne! Vse nesrečne berače so odvedli v zapor.

Hitro prijet tatič

Vinko B. je bil zaposlen pri starynem podjetju Dukič. Star je 23 let. V četrtek popoldne je zapazil pri gradnji Kambičeve palače »Viktorija« na Aleksandrovi cesti viseti delavski suknjič. Splazil se je do njega in ga neopažen sunil. Obklel je nato na skrivnem kraju suknjič pod svojega. Zvečer po končanem delu ji zidarski delavec France Lampe s Čeruč opazil, da mu je suknjič izginil. Pozval je stražnika in tatu so kmalu dobili. Vinko je sprva protestiral, da je nedolžen. Na policiji pa se je moral sleči in tako so pri njem dobili Lampetov suknjič, ki je bil vreden okoli 150 Din. Vinko se je izgovarjal: »Gospod komisar! Priznam, da sem vzel nepravil suknjič. Nisem imel namena ga ukrasti. Samo pomotoma sem ga oblekel.«

Sokolstvo

Toši Leinellerjevi v slovo

Padel je list z našega drevesa. . . Padal je in se lovil od veje do veje, iskal opore, kjer bi ostal — a zaman.

Vztrepetali smo in onemeli, naša srca so bolestno zaječala v neizmerni tugi. Ti naš list, naš cvet, ki si nam rodil žalostni spomin v naših dušah! Ves čas smo čakali in trepetali v tihem upanju, v neizmernem strahu pred odločitvijo usode. Toda bela roka tudi tebi ni prizanesla. Z vso neusmiljenostjo je zarezala bol v naša srca, z vso krutostjo nam je napolnila grenko kupo do vrha.

Draga Toša! Za teboj se je odprla nenadomestljiva vrzel. Vsa dolga leta tvojega požrtvovalnega sokolskega dela s spomenik tvoje volje in sile, ljubezni in znanja, ki si jih žrtvovala vzvišeni sokolski ideji. Potrti in žalostni stojimo ob tvojem preranem grobu in plakamo.

Bratje in sestre! Toša je umrla. V najlepših mladih letih nam jo je iztrgala neizprosna smrt. Bila je dolgoletna telovadka in vodnica ženske dece pri Sokolu II, ter nam je nenadomestljiva in nepozabna. Vsi, ki smo jo poznali in delali z njo, jo cenimo in spoštujemo in plakamo pri težkem slovesu. Naša bol je velika, žalost neutolažljiva, zato ji ohranimo topel spomin in verno ljubezen.

Naj ti bo Toša lahka gruda domača!

Sokol II.

Češkoslovaški praznik 28. oktobra

Sokolski savez poziva vsa sokolska društva, da letos čim slovesneje proslavijo češkoslovaški praznik 28. oktobra. Te proslave naj se izvrše po mestnih prilikah samostojno ali pa v zvezi z ostalimi nacionalnimi organizacijami. Društva naj priredijo ta dan akademije, predavanja itd., na katerih naj pride do izraza naše bratstvo s češkoslovaškim narodom. Župe naj pošljejo ta dan pozdravne brzojavke Č. O. S.

Natečaj za naše proste vaje za Prago l. 1932

Opozarjamo vse sokolske vaditelje, da je na želstvo SKJ razpisalo natečaj za naše proste vaje (člani, članice, moški in ženski naraščajo in sokolske čete) za zlet v Pragi 1932. Rok vložitve je določen do 1. decembra. Podrobnosti so objavljene v šte. 25. Sokolskega glasnika.

Mlekarsko društvo v Ljubljani

V septembru t. l. se je kakor smo že poročali ustanovilo »Centralno mlekarsko društvo v Ljubljani«, ki si je nadelo nalogo, da dela na rešitvi in povzdigi te gospodarske panoge, ki je — vsaj za nekatere pokrajine — tolike važnosti.

V glavnem se ima društveno delo razdeliti na sledeče štiri skupine:

- I. Organizatorično in izobraževalno delo;
- II. Propaganda za konzum mleka in mlečnih izdelkov.

- III. Mlekarska statistika
- IV. Mlečna kontrola.

Z organizatoričnim in izobraževalnim delom hoče društvo predvsem doseči:

- a) Poglobitev zadržnega duha, konsolidacijo mlekarskega združništva vobče;
- b) Izboljšanje higijene v mlečni produkciji;
- c) Izboljšanje gospodarstva — t. j. povečanje rentabilnosti — mlekarskih obratov.

Za dosego pod a) in b) postavljenih nalog prireja društvo predvsem predavanja, večerne tečaje, po možnosti enodnevnne tečaje, združene s filmi, svetlobnimi in drugimi slikami itd. t. s. kolikor se bo dalo s sodelovanjem Zadržnih zvez in gg. strokovnjakov pri banski upravi, oziroma s sreskimi kmetijskimi referenti. Društvo hoče prirediti poučna potovanja in izlete ter nadalje izdelati vzoren pravilnik za dobavo mleka v mlekarno svojih članov, ter propagirati plačevanje mleka po vsebini tolaže in po sposobnosti za predelavo.

Društvo hoče iskati stikov z kmetijsko nadaljevalnimi šolami in svrhu pouka v mlekarsstvu in združništvu.

V svrhu izboljšanja rentabilnosti mlekarskih obratov hoče društvo propagirati: Združevanje premajhnih mlekarskih obratov, izboljšanje njihove tehnične opreme, smotreno delitev pro-

dukcije, izenačenje produkcijskih metod, kolikor je to pri razpoložljivosti naših prilik mogoče, boljše izrabo mlečnih odpadkov, vodstvo mlekarn po trgovskih principih, tehnično pa potom samih kvalificiranih praktikov.

Propagando za mlečni konzum hoče društvo vršiti s sodelovanjem treznostnih organizacij, šolstva, javnih kuhinj, vojaštva itd. ter propagirati večjo uporabo mleka.

Da se posamezna mesta in drugi konzumni centri zadostno preskrbe z mlekom, hoče društvo sklicevati ankete in to vprašanje reševati v sporazumu z vsemi merodajnimi činitelji. Društvo bo pripravljalo teren za ustanavljanje prodajalnic za izdelke svojih članov po južnih krajih in po večjih konzumnih centrih naše države.

Obenem hoče društvo prevzeti inicijativo za prirejanje mlekarskih razstav. Uvesti hoče tudi redno poročevalsko službo med svojimi člani ter od časa do časa izdajati poročila o stanju domačega in tujega mlekarsstva.

Glede mlečne kontrole stoji društvo na stališču, da je uvedba iste prvi pogoj za racionalizacijo mlečne produkcije. Zato hoče takoj pristopiti k študiju tega vprašanja.

Ta program sam na sebi je pač dovolj tehten dokaz, kako potrebna nam je bila ta organizacija. To toliko bolj, ker hoče društvo v pospeševanje izvedbe tega programa čimprej ustanoviti lastno strokovno tajništvo, kar pa zavisi seveda predvsem od denarnih sredstev, ki bodo na razpolago.

Kdor želi kaka pojasnila glede pristopa v društvo, ali pa glede vprašanj, izraženih v društvenem programu, naj se obrne na naslov: A. Obersnel, ravn. Osrednjih mlekarn, Ljubljana, ali pa: I. Benko, strok. učitelj Škofja Loka (mlek. šola).

Gospodarske vesti

× Angleški protekcionizem. Konservativci Baldwin je sestavil za volilno borbo sledeč program, ki prikazuje mnenje angleških gospodarskih krogov v pogledu zaščitnih carin. Ta program vsebuje te-le točke: strogo varčnost, znižanje davkov, reformo zavarovanja proti brezposelnosti, zaščitni sistem za domače industrijske proizvode proti inozemski konkurenci, s takojšnjo uvedbo zaščitnih carin, preprečenje dumpinga s strani inozemstva, zagotovitev primernih cen za žito angleških poljedelcev, organizacijo imperijalnega in angleškega žitnega trga in skupno akcijo z dominijoni za gospodarsko enotnost britskega imperija. Glede zaščitnih carin Baldwin naglašja, da bi koristile angleški industriji, omilile brezposelnost in ojačile zaupanje delodajalcev in delavcev v gospodarsko enotnost imperija. Baldwin meni dalje, da je nujno potrebna takojšnja in odločilna akcija in da ne predlaga več ljudskega glasovanja ali pa druge volitve. Nato govori Baldwin v pismu o predlogu, naj se uporablja domače žito za angleški kruh in preskribi angleškemu farmerju primeren trg za njegovo žito in naglašja, da bi ta sistem v polni meri dosegel to, česar ne bi popolnoma dosegle zaščitne carine na rusko ali pa inozemsko žito. Tako bi se rešilo to vprašanje rednim trgovskim potom in bi odpadla potreba po ustanovitvi uvoznih svetov za nakup, katerim se konservativci odločno protivijo.

× Polom na newyorški efektni borzi. Veliko senzacijo je povzročil razgovor predsednika Hooverja s predsednikom in podpredsednikom newyorške efektne borze, ki se je vršil zadnje nedelje. V zgodovini ameriškega gospodarskega življenja je to prvi slučaj, da sam predsednik republike intervenira v svrhu izboljšanja borzne razpoložljivosti. Ti razgovori so se v prvi vrsti nanašali na določila, ki naj se uvedejo, da se terminskim kupčijam, ki so v zadnjih dneh povzročile katastrofalen padec vrednostnih papirjev, onemogočajo posledice, ki tako uničujejo vplivajo na ameriško gospodarsko življenje.

Borzna poročila

dne 17. oktobra 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 17. okt. Amsterdam 22.73, Berlin 13.405—13.435, Bruselj 7.8642, Budimpešta 9.8796, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 7.9380 do 7.9680, London 273.71—274.51, Newyork kabel 56.805—56.805, Newyork 56.195—56.395, Pariz 220.10—222.10, Praga 166.95—167.75, Trst 294.10 do 296.10.

Zagreb, 17. okt. Amsterdam 22.70—22.76, Dunaj 7.9380—7.9680, Berlin 13.405—13.435, Bruselj 7.8642 bl., Budimpešta 9.8646—9.8946, Milan 294.215—296.215, London 273.71—274.51, Newyork ček 56.195—56.395, Pariz 220.20 do 222.20, Praga 166.95—167.75, Curih 1094.40 do 1097.40.

Beograd, 17. oktobra. Berlin 13.3950—13.4350, Bruselj 7.8492—7.8720, Budimpešta 9.8640 do 9.8940, Curih 1094.40—1097.40, Dunaj 7.9380 do 7.9680, London 273.71—274.51, Milan 293.90 do 295.90, Newyork 56.1950—56.3950, Pariz 220.20 do 222.20, Praga 166.95—167.75.

Curih, 17. okt. Beograd 9.1280, Pariz 20.18, London 25.015, Newyork 51.655, Bruselj 71.74, Milan 26.945, Madrid 50.—, Amsterdam 207.40, Berlin 122.40, Dunaj 72.59, Sofija 3.7275, Praga 15.27, Varšava 57.70, Budimpešta 90.15.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 17. okt. Drž. papirji: 7% inv. pos. 88 bl., voj. škoda ar. 429.50—430 (426, 429.50), voj. škoda ar. 429.50—430 (430), voj. škoda dec. 428—430 (428, 430), 4% agr. obv. 54 bl., 7% Bler. pos. 81.75—83, 8% Bler. pos. 90—91 (90), 7% pos. hipot. b. 81.625—82 (81.75, 82, 81.75). — Banke: Hrvatska 50 d., Pradžedion 922—924, Udružena 191—193, Ljublj. kreditna 122 d., Medjunarodna banka 68 d. —

Industrije: Šečarana Osijek 296—299, Trboveljska 346—358, Slavonija 200 d., Vevče 124 d.

Beograd, 17. oktobra. 7% inv. pos. 86.50 do 87.50, 4% agr. obv. 54—56, 7% pos. drž. hip. b. 84, 7% Blaire 85.50, vojna škoda 444—446, ult. nov. 449—450, ult. dec. 452—453.75.

Dunaj, 17. oktobra. Bankverein 17.50, Kreditni zavod 47.20, Dunav-Sava-Adria 11.30, Prioritete 88.30, Trbovlje 45, Leykam 3.95.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu

London, 17. oktobra. 7% Blaire 78—79.50. Newyork, 17. oktobra. 8% Blaire 85—89, 7% Blaire 79.50—81, 7% pos. drž. hip. b. 77—79.

Žitna tržišča

Tendenca na ljubljanskem tržišču neizpremenjena stalna, brez prometa.

Novi Sad, 17. okt. Pšenica: baška 142.50 do 145. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 32 vag., koruza 55 vag., moka 4 vag., fižol 1 vag., otrobi 10 vag. — Fižol: srem-ski 290—300. Tendencia: neizpremenjena.

Sombor, 17. okt. Pšenica: baška Tisa šlep 80 kg 147.50—152.50, gornjebaška 79.80 kg 147.50—152.50. — Fižol: baški, beli, izbrani 255—265. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendencia: neizpremenjena. Promet: 227 vagonov.

Budimpešta, 17. okt. Tendencia: slaba. Promet: miren. Pšenica: okt. 15—15.04 (15 do 15.01), mare: 16.01—16.04 (16.02—16.03), maj: 16.40—16.43 (16.40—16.41). — Rž: okt. 8.40 (8.40—8.45), mare: 9.34—9.35 (9.35—9.36), Koruza: maj: 12.43—12.59 (12.43—12.45), Trs. maj: 10.80 (10.73—10.78).

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendencia: mlačna. Promet: 2 vagona javor-jevih plovov, 1 vagon bukovih drv, 1 vagon oglja.

Enonadstropna hiša

z gostilno v Mariboru na Aleksandrovi cesti se proda pod ugodnimi pogoji. — Naslov v upravi »Jugosovana«. 610

Ekspresno

popravlja nalična peresa (Fuller) vseh vrst

Ivan Bonač

Ljubljana Šelenburgova ul. št. 5

Asfaltni ksilolitni tlak
patent »DERMAS« št. 7237
izvršuje edino
Slograd, Ljubljana

Brez posebnega obvestila

Naš srčno ljubljani soprog, oče, stari oče, brat in tast, gospod

Jan Ružička

evidenčni nadzornik v p.

je dne 17. oktobra po dolgem trpljenju mirno preminul.

Pogreb bo v nedeljo, 17. oktobra ob 4. uri popoldne od doma žalosti Pod Turnom 3, grad Ti-voli na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, 17. oktobra 1930.

Žalujoči ostali

Sport

KAJ SE GOVORI V LJUBLJANI?

Duhovi se radi zadnje tekme Primorje — Ilirija še niso pomirili. Po vseh oglih in križiščih ljubljanskih ulic debatirajo gruče o podrobnostih tekme. Tako se govori, da bo Ilirija vložila proti verifikaciji tekme protest na LNP. Govori se tudi, da namerava Ilirija popolnoma odstopiti od nadaljnjega tekmovanja za prvenstvo, ker je v danih razmerah vsako resno sportno delo nemogoče. Čujejo se najrazličnejše vesti, ki dajo resnim sportnikom obilo misli.

Pred leti takih slučajev kot se ponavljajo danes nedeljo za nedeljo ni bilo. Sport je šel popolnoma mirno svojo pot naprej. Razmere pa so se začele izpreminjati in danes vlada tak kaos, da se človek prijema za glavo. Protesti, izjave, časopisne polemike in bogve kaj še, je danes na dnevnem redu. Sport, ki bi se moral gojiti na zeleni trati, se je prenesel danes na časopisni papir, ki pač zdrži marsikaj.

Zakaj je naenkrat v sicer miroljubne Ljubljane udarila neka nenavadna bojevitost?

Stvar je za naš sport življenjske važnosti in jo je treba na vsak način razčistiti. Vzroki znosnih razmer morajo biti neke. Riba diši pri glavi in tako je najbrže tudi pri nas. Naši sportni voditelji uvajajo v sport kaj radi sportno politiko in se poigravajo z raznimi paragrafi ter pri tem pozabljajo, da sport ni radi paragrafov, temveč ravno obratno. Priznati moramo, da naše sportne instance ne poslušajo tako kot bi morale. Njih naloga bi morala biti, da že v kali zatrejo vsak poizkus sportnega politiziranja in je radi tega potrebno, da bodo na vodilnih mestih osebnosti, katerim je na srcu samo proevit našega sporta in ne klubski motivi. Zadnji čas je že, da se take osebe izločijo iz voditeljskih vrst, kajti nerazpoloženje je doslej že višek ter grozi zavzeti vedno večji razmah. Naši časopisi posvečajo sportnim pri-likam vse premalo pažnje. Vsak nezdrav pojav je treba ožigosati, kajti ljudje, ki so privedli naš sport do takega stanja, drugega ne zaslužijo.

NEDELJSKI SPORT V LJUBLJANI

Jutri se v Ljubljani nadaljuje nogometno prvenstvo. Srečata se Ilirija in Grafika. Ilirija odigra s tem svojo zadnjo prvenstveno tekmo v jeseni in bo morala nastopiti nekompletna, ker sta dva njena igralca suspendirana. Tekma se odigra na igrišču Ilirije ob 15.15. Ob 13.45 se vrši predtekma rezerv.

Na igrišču Primorja igrata ob 9. rezervi Primorja in Hermesa, ob 10.45 pa Slovan in Kotlan.

Old boys Ilirije v Novem mestu

Jutri igra v Novem mestu proti domačemu SK Elanu popularno moštvo old boys Ilirije.

MARIBORSKI SPORT

III. kolo prvenstva

SK Železničar : SK Svoboda

V nedeljo dopoldne ob pol 10. uri se odigra na igrišču SK Železničarja prvenstvena tekma med Železničarjem in Svobodo.

Maribor : Rapid

Popoldne se odigra v Mariboru najvažnejša tekma za nogometno prvenstvo. Na igrišču Maribora v Ljudskem vrtu se srečata prvak mariborskega okrožja ISSK Maribor in drugoplasirani SK Rapid. Srečanja med omenjenima kluboma so prav redka, a zato tembolj zanimiva in privabljajo na igrišče rekordno število gledalcev. Nedeljska tekma bo določila prvaka za jesensko sezono 1930/31.

»Maribor« ima po zadnjih tekmah sodeč precej izgledov za zmago. Seveda svojega nasprotnika ne sme podcenjevati, kajti Rapid je že večkrat preskrbel za presenečenja. Maribor ima svoje najboljše moči v napadu, ki pa je še premalo odločen — posebno pred golom. Obramba ni vedno na enakih višini, kar velja posebno za vratarja, ki ima poleg sijajnih večkrat tudi črne dneve.

O Rapidovi jakosti se ne ve mnogo, ker Rapid svojo postavo le prepogosto spreminja. Najboljši del moštva je še vedno obramba. Vrtar ni sicer na svoji prejšnji višini, zato pa sta oba branilca izborna. Krilska vrsta je povprečna, najslabša točka moštva pa je napad, ki po zadnjih tekmah sodeč, nima nikakega smisla za skupno igro.

Splošno pa sta si moštvi precej enaki in se ne da z gotovostjo prerokovati izid. Pri tem srečanju vneseta obe moštvi v igro vse svoje znanje in so omenjene tekme vedno polne lepih momentov in zanimivosti.

Tekma se prične ob 15. Sodil bo ljubljanski sodnik g. Deržaj. V predtekmi ob pol 14. se spoprimeta v prvenstvenem boju rezervi omenjenih klubov. Tudi predtekma bo zanimiva, ker bo določila prvaka rezervnih moštev.

Dijaški sport

V sredo dopoldne so se spoprijeli na igrišču »Maribor« v Ljudskem vrtu učiteljski. Igral je V. letnik proti III. letniku. Zmagal je V. letnik, po obojestranski lepi in napeti igri, s pičilim rezultatom 2:1 (0:1).

S potrjim srcem naznanjamo tužno vest, da je član našega nadzorstvenega sveta gospod

Štefan Krhne

računski uradnik Finančne direkcije, kapetan v rez. i. t. d.

dne 16. t. m. nenadoma preminul.

Ohranimo ga v hvaležnem spominu

Ljubljana, dne 17. oktobra 1930.

„ZMAJ“

tovarna za galvanične elemente in elektrotehniške družba z o. z., Ljubljana

Potrži globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadvse ljubljani oče, stari oče, tast, stric in svak, gospod

Franc Szantner

bivši trgovec

dne 17. t. m. po daljšem, mukopolnem trpljenju, previden s sv. zakramenti, v 79. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo, dne 19. oktobra 1930., ob 4. uri pop. od doma žalosti Rimska cesta štev. 7, na pokopališče k Sv. Križu, kjer ga položimo v rodbinsko grobnico k vednemu počitku.

V Ljubljani, dne 17. oktobra 1930.

Žalujoči ostali

Službene objave

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

C III 1500/30—1 2446

Oklic.

Tožeča stranka «Kmeti» hranilni in posojilni dom, r. z. z. n. z., podružnica v Mariboru, je vložila proti toženi stranki Vojgrinc Mariji, posestnici pri št. Iju v Slov. goricah radi 2500— Din s prip. k opr. št. C III 1500/30 tožbo.

Narok za ustno razpravo se je določil na 11. novembra 1930. ob osmih pred tem sodiščem v izbi št. 14 razpravna dvorana.

Ker je bivališče tožene stranke neznano, se postavlja g. dr. Klemenčič Alojzij, odvetnik v Mariboru, za skrbnika, ki jo bo zastopal na njeno nevarnost in stroške, dokler ne nastopi sama ali ne imenuje pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III., dne 14. oktobra 1930.

*

E 627/30—10. 2489

Dražbeni oklic.

Dne 25. oktobra 1930. ob devetih se prodajo v Kamniku na lesnih skladiščih Fužine, pod Zapricami in na Grabnu št. 37 po javni dražbi sledeči predmeti: Večja množina (ca 1175 kub. metrov) lesa v raznih dimenzijah: tramov, plohov, moralov, lat, desk, škoret za zaboje; 20 m³ za zaboje prireznih desk, 400 lesenih zabojev, več hlodov, 2 leseni šupi za pisarno in 2 leseni šupi za zlaganje lesa.

K draženju se bo začelo pozivati šele pol ure po zgoraj navedeni uri, medtem pa se lahko ti predmeti ogledajo.

Začetek dražbe je določen v Kamniku na lesnem skladišču Fužine.

Okrajno sodišče v Kamniku, dne 10. oktobra 1930.

*

E 249/30—11. 2429

Dražbeni oklic.

Dne 14. novembra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Dobje, vl. št. 158.

Cenilna vrednost: Din 99.037; najmanjši ponudek: Din 65.358

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Škofji Loki, odd. I., dne 4. oktobra 1930.

*

E 369/28—25. 2443

Dražbeni oklic.

Dne 14. novembra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 2 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Visoko, vl. št. 7.

Cenilna vrednost: Din 40.429—; najmanjši ponudek: Din 26.953—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Škofji Loki, odd. I., dne 4. oktobra 1930.

*

E 425/30—12, E 617/30—4, E 567/30—5. 2430

Dražbeni oklic.

Pri podpisnem sodišču v sobi št. 3 bo dne 28. novembra 1930. dražba nastopnih nepremičnin:

1. ob devetih: zemljiška knjiga Stalcerji, vložek št. 23, cenilna vrednost 6580 dinarjev, najmanjši ponudek 4387 dinarjev, vadij 658 dinarjev;

2. ob desetih: zemljiška knjiga Suhor, vl. št. 4, s pritliklinami, cenilna vrednost 64.213 dinarjev, najmanjši ponudek 37.208 dinarjev 66 para, vadij 6421 dinarjev 30 para;

3. ob enajstih: zemljiška knjiga Mozelj vl. št. 192, cenilna vrednost 3513 dinarjev 50 para, najmanjši ponudek 2344 dinarjev, vadij 352 dinarjev.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Kočevju, odd. II., dne 9. oktobra 1930.

*

E 321/30—7. 2441

Dražbeni oklic.

Dne 21. novembra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 5 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga polovica zemljišč I. Zabukovje, vl. št. 158 in zemljiška knjiga II. Trnovec, vl. št. 240; zemljiška knjiga III. Stranje, vl. št. 78; zemljiška knjiga IV. Zabukovje, vl. št. 273.

Cenilna vrednost: ad I. Din 12.182-96, ad II. Din 1937-50, ad III. Din 293-50, ad IV. Din 1507—; vrednost pritlikline: 830— dinarjev; najmanjši ponudek: ad I. 8678— dinarjev, ad II. Din 1292—, ad III. 196— dinarjev, ad IV. Din 1005—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Sevnici, dne 10. oktobra 1930.

E 500/30—8 2428

Dražbeni oklic.

Dne 22. novembra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 12 dražba nepremičnin: neplodovita zemlja (za stavbne parcele), zemljiška knjiga Veliki Obrež, vl. št. 472 in 494.

Cenilna vrednost: 351-45 Din; najmanjši ponudek: 235— Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Brežice, odd. II., dne 6. oktobra 1930.

*

E 1719/29—6. 2431

Dražbeni oklic.

Dne 25. novembra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: ideelna ena četrtina zemljiška knjiga d. o. Apače, vl. št. 142, 128, 317 ter 321.

Cenilna vrednost: 2118 Din, 417 Din, 427 Din, 356 Din; najmanjši ponudek: 1412 Din, 280 Din, 284 Din, 238 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, odd. IV., dne 6. oktobra 1930.

*

E 1660/30—11. 2430

Dražbeni oklic.

Dne 21. novembra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 6 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga ideelna polovica ad a) d. o. Prvenci, vl. št. 4 in 6, cela b) d. o. Belski vrh, vl. št. 58, cela c) d. o. Čirkulane, vl. št. 54.

Cenilna vrednost: a) 90.580 Din; b) 11.505 Din; c) 8702 Din; vrednost pritliklin: 17.770 Din; najmanjši ponudek: ad a) 66.310 Din, b) 7670 Din, c) 5802 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Ptuj, odd. IV., dne 6. oktobra 1930.

*

E 350/30—15. 2445

Dražbeni oklic.

Dne 5. decembra 1930. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 1 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga Bistra, vl. št. 6.

Cenilna vrednost: 104.876-67 Din; vrednost pritlikline: 4000— Din; najmanjši ponudek: 69.670-60 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je prigrasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče Prevalje, dne 13. oktobra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Št. 21.285/2953/E. 3—1

Razpis.

Na osnovi člena 2. in 3. uredbe ministra za zgradbe o službenih razmerjih državnih cestarjev in njih prejemkih z 21. maja 1929. št. 14.633, razpisujem dve mesti državnih cestarjev-delavcev na progi državne ceste št. 2, km 664-5 do 671-5, s sedežem v Zapušan, in km 681-5 do 688-5, s sedežem v Hrušici, z mesečno plačo 600— Din in stanovanjsko doklado 100— Din mesečno.

Pravilno kolekovane prošnje je vložiti s potrebnimi kolekovanimi prilogi v smislu čl. 12 zakona o civilnih uradnikih pri tehničnem razdelku sreskega načelstva v Kranju

do 20. novembra 1930.

Vpoštevali se bodo le prošnje, kateri so odslužili kadrski rok in kateri niso mlajši od 23 in ne starejši od 30 let. Natančna pojasnila daje pisarna tehničnega razdelka v uradnih urah.

Kranj, dne 13. oktobra 1930.

Sresko načelstvo v Kranju.

*

Št. 9138/II. 2424 2—1

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje razpisuje na dan 15. decembra 1930. ob 11. uri nabavo:

1 kompresorjevega agregata z električnim pogonom za izpihavanje ovojev električnih strojev.

Pogoji se dobe pri podpisani direkciji.

Direkcija drž. rudnika Velenje, dne 13. oktobra 1930.

Razne objave

2438—3—1

Poziv upnikom.

Kovinarska nabavna zadruga v Lescah, r. z. z. o. z. v likvidaciji, poziva v smislu § 40. zadrugskega zakona morebitne upnike, da priglase svoje terjatve. Ivan Kapus, kovaški mojster na Posavcu, Franc Pangere, stavbenik na Bledu, likvidatorja.

Conan Doyle:

12

Pozna osveta

(Is angleščine prevedel s avtorjevim dovoljenjem Iv. Mulaček.)

Gregson je spričo tega točnega odgovora osupnil.

»Nisem vedel, da ste to opazili,« je rekel. »Ali ste bili tam?«

»Ne!«

»Ha!« je vzkliknil Gregson pomirjen, »nikoli ne smete zanemariti nobene ugodne prilike, najsi je še tako majhna.«

»Velikemu duhu ni nobena stvar majhna,« je pripomnil Holmes v slogu izrekov.

»No, šel sem k tvrdki Underwood ter vprašal, ali so tam prodali klobuk take zunanosti in velikosti. Pogleдали so v knjige in ga takoj našli. Poslali so ga nekemu gospodu Drebberju, ki je stanoval pri gospe Charpentier na Torquay Terrase. Na ta način sem dobil njegov naslov.«

»Vrlo — jako vrlo!« je zamrmral Sherlock Holmes.

»Zatem sem se oglašil pri gospe Charpentier,« je nadaljeval detektiv. »Našel sem jo blede in potrto. V sobi je bila tudi njena hči — nenavadno lepo dekle; rdeča je bila okoli oči in ustnice so ji drhte, ko sem jo nagovoril. Ta okolnost ni ušla moji pozornosti. Začel sem vohati sled. Dobro poznate občutek, Sherlock Holmes, ki obide človeka, kadar pride na pravo sled — nekam budno spreleti človeka. »Ali ste že slišali o skrivnostni smrti vašega bivšega stanovanca gospoda Enocha J. Drebberja iz Clevelanda?« sem vprašal.«

»Mati je prikimala. Bila pa je taka, kakor da ji ni

bilo mogoče izpregovoriti besedice. Hči pa se je spustila v jok. Bolj kot kedaj sem bil uverjen, da je bilo tem ljudem nekaj več znanega o vsej zadevi.

»Ob kateri uri je gospod Drebber odšel od vas na kolodvor?« sem vprašal.«

»Ob osmih,« je rekla goltaje, da bi potlačila nemir. »Njegov tajnik gospod Stangerson je rekel, da odhajata dva vlaka — eden ob 9.15, drugi pa ob 11. Namenjen pa je bil priti do prvega.«

»Ste ga takrat poslednjič videli?«

»Strahovita izprememba se je zgodila na njenem obrazu, ko sem jo to vprašal. Obraz ji je prebledel kot zid. Šele čez nekoliko sekund je mogla izpregovoriti edino besedo: »Da!« — ko pa jo je izpregovorila, je govorila s hripavim, nenaravnim glasom.

»Za trenutek ste obe molčali, nato pa je izpregovorila hči z mirnim, razločnim glasom:

»Iz neresnice ne more nikoli priti nič dobrega, mati,« je rekla. »Bodimo odkritosrčni napram temu gospodu. Potem smo še enkrat videli gospoda Drebberja.«

»Bog ti odpusti!« je viknila gospa Charpentier, vrgla roke kvišku in se zgrudila na stol. »Svojega lastnega brata si umorila!«

»Arturju je ljube, da govorimo resnico,« je odgovorilo dekle odločno.

»Najbolje je, da mi sedaj vse poveste,« sem rekel. »Polovično zaupanje je slabše kakor nobeno. Vrh tega vam pa ni znano, koliko vemo mi o vsej stvari.«

»Nad tvojo glavo naj pride, Alice!« je zavpila mati; nato pa se je obrnila proti meni in rekla: »Vse vam povem, gospod. Nikar pa ne mislite, da moj nemir zavoljo sina izvira iz kakega strahu, da je morda deležen pri tej strašni zadevi. Popolnoma nedolžen je. Bojim se

le, da utegne biti v vaših očeh in pred drugimi kompromitiran. Njegova krivda pa je popolnoma nemogoča. Njegov dobri značaj, njegov poklic, njegovo prejšnje življenje onemogočujejo to.«

»Najbolje je za vas, ako vse priznate in poveste,« sem odgovoril. »Bodite prepričani, da se vašemu sinu nič žalega ne zgodi, ako je nedolžen.«

»Morda bi bilo bolje, ako naju zapusti, Alice,« je rekla in hči je odšla. »Gospod,« je nadaljevala, »nisem imela namena, da bi vam vse povedala; ker pa je moja hči nekaj namignila, mi ne preostaja drugega. Sedaj pa, ko sem se odločila, da govorim, vam hočem povedati vse, ne da bi kaj opustila.«

»To je najbolj pametno za vas.«

»Gospod Drebber je stanoval pri nas skoraj tri tedne. On in njegov tajnik gospod Stangerson sta potovala po Evropi. Na vsakem njunem kovčegu sem opazila listič z napisom »Kopenhagen!«; to kaže, da je bilo to mesto njuna poslednja postaja. Stangerson je bil miren, molčeč človek, njegov gospodar pa je bil, žal mi je, da moram to povedati, ves drugačen. Njegovo vedenje je bilo surovo in pohotno. Že prvo noč po svojem prihodu je bil še slabši, ker je bil pijan; da, že opoldne ni bil več trezen. Njegovo vedenje do ženskih poslov je bilo ostudno prosto in domače. Najhuje pa je bilo, da se je začel prav tako vesti proti moji hčeri Alici in več kakor enkrat ji je govoril take besede, ki jih ona v svoji nedolžnosti na srečo ni mogla razumeti. Enkrat pa jo je celo zgrabil in objel — in vsled te nasilnosti ga je sam njegov tajnik oštel radi njegovega nemožatega obnašanja.

»Zakaj pa ste vse to prenašali?« sem vprašal. »Mislil, da se svojih stanovalcev vendar lahko iznebite, kadarkoli le hočete.«

Zadregre angleškega min. predsednika

Najmogočnejši mož na Angleškem je najslabše plačan.

Angleži slove po svetu kot bogati ljudje, ki tudi dobro plačujejo, kar kupujejo, ker je njihov denar težak. Dobro pa plačujejo tudi svoje ljudi, kar tudi morajo, ker je življenjska stopinja — standard of life — na Angleškem jako visok in niti navadnemu težaku ne pride na misel, da bi jedel suh kruh, brez surovega mesa. Izvrstno so plačani tudi angleški visoki uradniki, tako da res lahko svojemu stanu primerno žive in si tudi lahko še kaj prihranijo.

Samo tisti mož, ki ima največjo moč v državi in na čegar ramah sloni vsa odgovornost za vodstvo javnih poslov, je plačan silno slabo. Ta mož je angleški ministrski predsednik.

Ko je dosegel sedanjí ministrski predsednik na Angleškem Mac Donald prvič svojo visoko čast, je znaten del svojih dohodkov celo odklonil, ker ni poznal razmer in še manj družabne obveznosti, ki jih mora predsednik vlade najbogatejše države sveta izpolnjevati. Sedaj pa, ko ga je skušnja izmudila, je prosil celo za povišanje svojih dohodkov.

Da uredi to zadevo, se je sešla posebna komisija, da razmere preišče. Ta komisija je ugotovila, da je angleški ministrski predsednik r. beraško plačan v primeri z drugimi državnimi dostojanstveniki. »Če nima predsednik angleške vlade privatnega premoženja, in če ostane le 2 leti predsednik, mora prositi za ubožno podporo, ali pa mora biti do skrajnosti varčen« — tako pravi Mac Donald sam v svoji spomenici na komisijo.

Komisija je zaslila tudi več bivših predsednikov vlade in vsi, liberalci in konservativci, so podpirali Mac Donalda. Tako je izjavil n. pr. temperamenten Lloyd George: »S stališča gospodarstva je gospodarstvo v palači ministrskega predsednika jako nevhvaležen poseel. Moja žena je pač še nekako znala »priti skoz« . Neverjetno je, da ima lord-kanceler 10 tisoč funtov plače, ministrski predsednik pa komaj polovico tega, in škandal je, da prejema najvišji sodnik in najvišji državni tožilec po 25 oziroma po 16 tisoč funtov na leto (1 funt = 275 dinarjev). Ministri imajo danes silno mnogo odgovornega dela, njihovi prejem-

ki pa so smešno nizki. Predsednik vlade ima silne izdatke za reprezentacijo. Jaz sam sem bil predsednik 3 leta med vojno in vem, kaj se to pravi, ker sem imel silne težave, če sem hotel dobiti za svoje gospodinjstvo potrebno meso, sočivje in surovo maslo, ker je bil predsednik prav tak »racijoniran« kakor vsak drugi državljan. Nikakor torej na tem mestu ni mogoče shajati s 5000 funti.«

Tožil pa je tudi konservativni Baldwin, ki pa ima ogromno privatno premoženje. »Izdatki za kurjavo, razsvetljavo in za osobe so izredno visoki in če kdo nima privatnega premoženja, res ne vem, kako naj izhaja. Jaz n. pr. sem plačal vse stroške za reprezentacijo iz svojega žepa. Tudi na letovišču v Checkersu je bilo drago. Tam sem sprejel vsakega delegata na konferenci za razorožitev posebej in celih 6 tednov sem imel koncem vsakega tedna po 15 gostov. To gre v denar, a za vse to da vlada le 15 funtov na teden odškodnine. In pa še to: Če kdo neha biti predsednik, se ne more niti za kakšen drug zaslužek pobrigati.«

Komisija je po teh izjavah sklenila predlagati parlamentu zvišanje plače za predsednika vlade za 2000 funtov na leto.

Predsednik finske republike Stahlberg s soprogo.

Neznani ljudje so nedavno odpeljali predsednika finske republike Stahlberga in njegovo soprogo iz Helsinkiorsa na rusko mejo. Oba se morata le golemu naključju zahvaliti za svojo rešitev.

Svečanosti v Celoveu ob 10letnici Koroškega plebiscita.

»Gospa Janovič«

2. oktobra 1. 1929. bi bila morala prijeti ruska tajna policija v Parizu sovjetskega poslaniškega svetnika Besedovskega in ga pripeljati v Moskvo, kjer bi se bil moral zagovarjati zaradi veleizdaje, češ da se je z angleškimi kapitalisti dogovarjal na svojo roko zaradi nekega posojila. Besedovski pa, ki je vedel, da ga čaka v Moskvi najmanj dolgoletno pregnanstvo če ne celo smrt, je pobegnil iz poslaniškega poslopja čez vrtno ograjo in se dal pod varstvo francoske policije. Po svojem begu je napisal znano knjigo »Beg iz krempljev čake«, kjer opisuje vse svoje življenje in delovanje kot diplomat. V tej knjigi piše o delovanju agenta sovjetske čake Janoviča in njegove žene to-le:

»Janoviču je pomagala pri njegovem delu njegova žena Aleksandra Josipovna. Bila je to mlada in zelo lepa ženska. Če je bila res njegova prava žena ali pa kar tako, je težko povedati — na vsak način ni bilo »zakonsko življenje« slabo uprizorjeno. Čeprav je opravljal Janovič le skromno službo zapisnikarja, je vendar živel zelo razkošno in je stanoval v enem najlepših stanovanj poslaništva. Imel je tudi svojo kuharico.

Gospa Janovič je imela posebno šifro (tajno pisavo) zase, ki je bila shranjena v jekleni omari. Ona je šifrirala (prevedla iz navadne v tajno pisavo) vse brzojavke, njen mož pa jih je žigosal.

Vsebine tistih brzojavk ni nihče poznal in tako bi se bilo lahko zgodilo, da bi bil Janovič lahko podpisal in pritisnil žig tudi na o-vadbo proti njemu. Gospa Janovič je tudi fotografirala in je sama vodila vse finančne posle. Denar je prihajal navadno v diplomatskih kovčegih in sicer v dolarjih. Denar so dajali v

poslaniško blagajno, sovjetska banka pa ga je zamenjala za franke. S tajnimi policijskimi agenti se je sestajala navadno le gospa Janovič, ki je pri takih sestankih nosila vedno eleganten kožuh. Smatrali so jo za najboljšo sovjetsko agentinjo, ki se je znala izvrstno živeti v vsako dodeljeno ji vlogo. Tako je enkrat igrala v Parizu vlogo ogrske grofice, v Avstriji je nastopala kot soproga nekega perzijskega diplomata, na Češkem pa kot vdova bogatega trgovca z diamanti. Poleg svoje žene je imel Janovič še dva pomočnika, Evansa in Ellerta.

Gospod in gospa Janovič sta zapuščala Pariz večkrat in to vselej za več dni. Posebno dostikrat sta se vozila v Normandijo blizu znane kopališča Trouville. Rekla sta, da se vozita na oddih, čeprav ni imel Janovič skoro

Povodenj v Alzaciji.

Med mestoma Metz in Bousonville je reka Mosel prestopila bregove in preplavila skoro celo ravnino. Ta povodenj je ena največjih, kar jih je bilo kdaj v teh krajih.

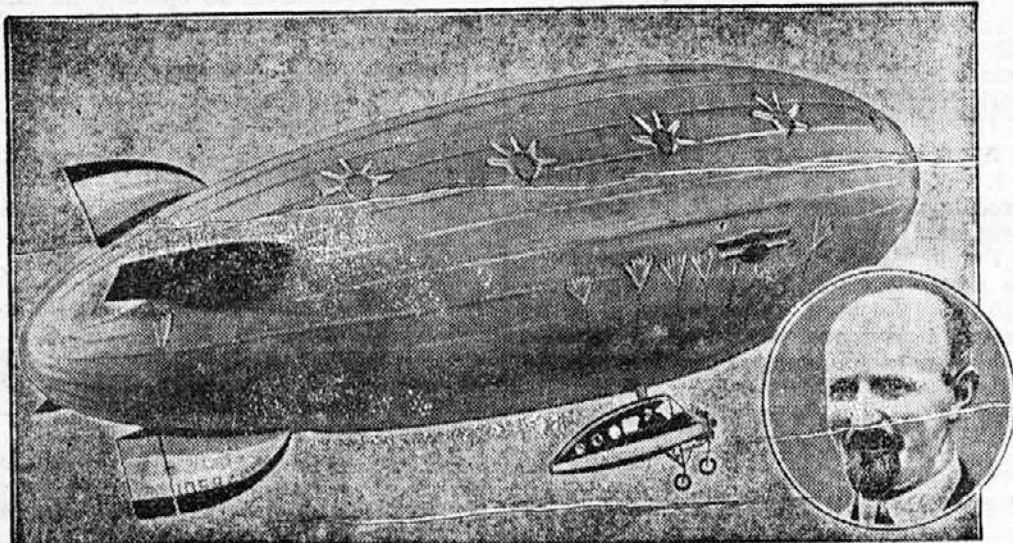
nič dela in je prihajal v pisarno navadno kar tako zaradi lepšega za nekaj minut. Drugače pa se je vedno zaklepal v svojo tajno sobo.

L. 1928. pa se je zgodilo to: Na poslaništvo je prišel neznan mlad možak, ki se je predstavil kot ataše nekega italijanskega poslaništva v Evropi. Sprejel ga je tajnik poslaništva Helfand. Temu je mladi mož zaupal, da je precej denarja zaigral, da pa je pripravljen prodati »ključ do tajne pisave« (šifre), ki ga je ukradel na italijanskem poslaništvu. Helfand je o tej ponudbi takoj obvestil Janoviča. Po kratkem razgovoru s Helfandom je Janovič rekel, da mora šifro videti sam poslanik Dolgolevski, predno jo kupijo. Ataše je res prinesel knjigo

za šifre s seboj. Atašeja so pustili čakati v predsobi poldrugo uro, torej ravno tako dolgo, da je mogla gospa Janovič vse stvari šifrirane knjige fotografirati. Ko je bilo delo gotovo, so pa rekli Italijanu, da šifre ne kupijo.

L. 1929. se je ta zgodba ponavljala z angleško tajno pisavo. Na poslaništvo je prišel neki angleški uradnik, s katerim je Janovič igral isto komedijo kakor z laškim atašejem.

Nekega dne pa nisem mogel spati. Šel sem na hodnik, kjer sem videl luč pri Janoviču. Stopil sem bližje in sem opazoval, kako gospa Janovič vso diplomatsko pošto fotografira, slišal sem pa tudi imenovati svoje ime... Takrat sem vedel vse...

Prva zračna jahta na svetu.

Bivši častnik na »Zeppelinu« Anton Heinen, ki živi sedaj v Ameriki, je zgradil zgoraj n-slikani zrakoplov, ki je 80 metrov dolg in ki nese lahko 4 osebe. Zrakoplov velja 40.000 mark. Ta zrakoplov označujejo za vzorec bodočega »ljudskega« zrakoplova. Na sliki (desno spodaj) vidimo graditelja A. Heinena.

50letnica amaterske fotografije

»Človeš mora kar priti ob pamet, če gleda sliko, ki jo je narava sama narisala,« je rekel leta 1839. kamnopolisec in trgovec s slikami Friderik Sachse v Berlinu, ko je tamkajšnje ljudi seznanil s fotografijo. On sam pa je videl prve fotografije, izdelane po metodi iznajditelja fotografije Daguerre-a, nekaj mesecev prej v Parizu, kjer se kar ni mogel načuditi slikam, ki jih je solnce »risalo«.

Poborniki fotografije so bili za novo iznajdbo silno navdušeni. Nih manj navdušenja za novo umetnost pa niso imeli oni, ki so se dajali fotografirati. Plošče je bilo treba namreč izpostavljati po 20—30 minut, in sicer pri polni solni svetlobi! Tako dolgo čisto mirno sedeti pa ni tako lahka stvar. Dandanes pa ima fotograf že težave, če hoče pomiriti osebe, ki se pridejo fotografirati, le za par sekundi!

Toda čudež fotografije so ljudje takrat tako občudovali, da so radi prenašali vse težave. »Solnce kot bakrorezec« — tako so takrat rekli — je bila prvovrstna senzacija, ki je nihče ni hotel in mogel prezreti. Težave pa, ki so bile združene s takratnim fotografiranjem, so povzročile, da so fotografiranje smatrali tisti, ki so znali fotografirati, za neko tajno umetnost. Fabrik, ki bi bile izdelovale fotografski material, takrat še ni bilo, ampak si je moral vsak fotograf svoje potrebščine sam prirejati. To pa je moral pripraviti tik pred fotografiranjem, ker so takrat še fotografirali po »mokric« metodi, današnje »suhe« plošče pa so iznašli mnogo kasneje. Zato pa je takratni fotograf moral potovati po svetu težko obložen ali pa je moral svoje priprave voziti s seboj na vozičku. Ko je Avgust Bisson leta 1862. prvič fotografiral vrh Mont-blanca, najvišje gore v Evropi, ga je spremljalo 25 nosilcev, ki so nosili s seboj material, kolikor ga je bilo treba za 3 slike.

»Suhe« plošče, kakor jih rabimo danes, so iznašli okoli leta 1850. Te plošče pa so bile malokomu znane. Takrat še ni bilo tako dobrih sredstev za naglo poročanje kakor jih imamo dandanes in zato je ostala stvar neznana. Še celo okoli leta 1880. je večina fotografov delala po »mokric« metodi.

Nekako takrat pa je prišlo berlinskemu mehaniku Emilu Wenig-u na misel, da bi napravil fotografsko ploščo, ki bi bila dalje časa občutljiva za svetlobo, tudi če bi bila suha. We-

nig, ki je danes star 80 let — živi v Berlinu — je delal vse mogoče poskuse, da bi dobil tako ploščo. Uspeh pa je dosegel šele, ko je pripravljeno ploščo dobil z neko morfijo podobno raztopino. S tem je bilo rešeno tudi vprašanje »suhih« plošč. Poleg tega si je Wenig napravil tudi aparat, ki se je dal zložiti in razložiti, in ki ni več veljal kot 25 mark. Ta iznajdba je še bolj užgala in Wenig je v enem samem letu prodal nad 100.000 takih aparatov.

Zato ga pa lahko imenujemo očeta amaterske fotografije, ki slavi tudi sama letos svojo peddesetletnico.

Kdaj se zgodi največ nesreč?

Natančna opazovanja dokazujejo, da se v raznih obratih in fabrikah nesreče in nezgode ne ponavljajo slučajno, ampak da pride na določene ure in dni redno več nezgod kakor na druge dni.

Največ nezgod se pripeti v tretji in v osmi delovni uri, najmanj pa v peti in šesti. Najmanj nezgod izkazuje seveda opoldanski odmor, največ pa jih odpade na čas pred dopoldanskim odmorom in na čas pred koncem dela, ker so takrat ljudje že trudni. Izkušnja kaže tudi, da raste število nezgod pri podaljšanem delovnem času in doseže svoj višek po triurnem nepretrganem delu. Odmori med delom število nezgod nekoliko znižujejo. Če delajo delavci več kot 8 ur, potem raste tudi število nezgod, pojema pa tudi delavna sila.

Največ nezgod odpade na ponedeljek; potem število nezgod nekaj pada, na petek pa se jih zgodi največ. Ob ponedeljskih namreč ljudje še niso dovolj spočiti od raznih svojih nedeljskih »sportov« tako da se šele počasi zopet navadijo na svoje redno delo.

Avto in obutev

Ameriški izdelovalci obuvala so z žalostjo v srcu izračunali in ugotovili, da hodi zaradi vedno večjega števila avtomobilov v Ameriki 30 odstotkov manj ljudi peš kakor pred vojno. Kakor so izračunali, je 20-leten fant napravil pred vojno 1.350.000 korakov na dan, sedaj pa jih naredi povprečno le po 1 milijon. To se pa pri prodaji in pri uporabi obuvala zelo pozna.

»No, hvala Bogu, da nisem oženjen!«